

ERDÉLYI

T. „Otthon” Irók és Hirlapírók köre
HUNGARIA, VII., Erzsébet körút 9—11
BUDAPEST

Főszerkesztő:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY MAGYAR POLITIKAI NAPILAP
IV. évfolyam, 167 (1035) sz. * Vasárnap, 1935 augusztus 18

Főmunkatárs:
dr Gyárlás Elemér

Biztató jelek mutatkoztak a háromhatalmi tanácskozás első napján

Az egész gyarmatügy új rendezéséről is szó lehet

Aloisi báró már az első tanácskozás után szükségesnek látta,
hogy távbeszélőn tárgyaljon Rómával

Párizsból jelentik: A három nagyhatalom, Anglia, Franciaország és Olaszország megbízottainak értekezlete meglehetősen feszült hangulatban ült össze pénteken. A három főmegbízott: Edén, Laval és Aloisi együttes tanácskozása délelőtt 11 órakor kezdődött Lavalnak a külügyminiszteriumban lévő dolgozószobájában. Egyidejűleg a külügyminiszteriumnak egy másik termében a három küldöttség szakértői tanácskoztak. A tanácskozás során több ízben behívták a szakértőket Laval szobájába, hogy felvilágosításokat adjanak.

Délután fél 2 órakor félbeszakították a tanácskozásokat s Laval villásreggeli látta vendégül Edent és Aloisit. Aloisi villásreggeli után elítávozott, hogy az olasz nagykövetség épületéből telefonbeszélgetést folytasson Mussolinivel. Edén ezalatt a francia külügyminiszterium helyiségében maradt.

Továbbfolyik a tanácskozás a római
telefonbeszélgetés után.

Fél 6 órakor Aloisi visszaérkezett és újra megkezdtek a tanácskozásokat.

Laval, Edén és Aloisi tárgyalásai este 8 órakor fejeződtek be. Újra Laval, Aloisi és Edén jelenlétében fogadja a sajtó képviselőit, akik előtt a következőket mondta:

— Mai összejövetelünk során hozzá-
tunk országaink Abessziniához való viszony-
nyának tanulmányozásához; keressük az
olasz—abesszin viszály békés rendezésének
lehetőségeit.

A későbbi órákban kiadott Havas-jelentés
szerint, bár Laval felvilágosítása igen szük-
szavu, mégis minden jel arra mutat, hogy

már most a kérdés lényegéhez is hozzá-
nyultak. Ugy Edén, mint Laval olyan
javaslatot tehettek, hogy Aloisi szüksé-
gesnek látta Mussolinivel azonnal érint-
kezésbe lépni.

A szakértő küldöttségek egyes tagjainak a
tanácskozásba való ismételt bevonása arra mu-
tat, hogy a tárgyaló felek már a tárgyalások
kezdetén az európai hatalmak egész gyarmati
helyzetét vizsgálni kezdték. Szóval tehát: nem-
csak az olasz—abesszin ügyre vonatkozik a
megbeszélés, hanem mindjárt kezdetben a
gyarmati rendszer egész kiterjedésére áttértek.
A békeszerződés megkötéséig Olasz-
ország hátrányban maradt, sőt teljesen kima-
radt a gyarmati osztozkodásból. Most a külső
jelek szerint éppen Olaszországnak ez a hát-
rányban maradása, illetve ennek a helyrehoza-
tala lett a megbeszélések kiinduló pontja.

Anglia hajlandó a gyarmati osztozkodás egész rendszerét felülvizsgálat alá venni.

Ellenértékül az olasz háborús készülődés abban hagyását kívánja

Londonból jelentik: A kormánypárt vezető
lapja, a „Morning Post” a háromhatalmi ta-
nácskozás kezdőnapján diplomáciai munka-
tárcsa tollából cikket közöl a tárgyalások ki-
hatásairól. Mindjárt bevezetésül azt az értesü-
lést említi meg, hogy Edén talán kész lesz
beleemenni a gyarmati birtokállapotok revízió-
járól való megbeszélésbe. Azonban ennek föl-
tételé az, hogy Itália kötelezze magát a további
háborús készülődések abbahagyására.

— Mindenesetre — mondja a Morning
Post — az angol kormány hatalmas erőfeszí-
lést fog tenni, hogy az olasz kívánságokat ki-
elégítse. A kilátások azonban jobbakké volnának,
ha a katonai műveletek — bár korlátozott mérté-
kben is — most nem jelentenének valóságos
szükséget Itáliára nézve, hogy a külföld előtt
tekintélyt tartson velük s hogy viszont a bel-
földi közvélemény előtt is a fegyverkezési elő-
készületet igazolni tudja.

Olasz igények, abesszin hajlandóságok.

Párizsból jelentik: A Havas-ügynökség
sajtószolgálatára közli, hogy a háromhatalmi ta-
nácskozások előmenetelére iránti érdeklődések a
szorosan vett olasz-abesszin szembenállást is
igyekeznek tisztán látni. Etekintetben különö-
sen az akadályozza a tájékozódást, hogy tulaj-
donképpen ma sincs tisztázva, vajjon Olaszor-
szág követeléseinek mi a legalsó határa s mi a
társadalmi Valószínű azonban, hogy a pénteki

tanácskozás etekintetben is nyújtott néhány
támpontot.

Ami pedig Abessziniát illeti, — folytatja a
Havas jelentése — hír szerint a népus több te-
kintetben hajlandó engedelmnyre.

Kész a határmenti olasz gyarmatoknak,
Eritréának és Szomálnak biztonságát garan-
tálni.

Hajlandó megadni azt a biztosítékot,
amelyet Olaszország az Abessziniában lete-
lepedett alattvalói számára követel.

Hajlandó bizonyos gazdasági előnyöket
juttatni Olaszországnak, főként utak és vas-
utak építése és a bányák kihasználása tekinté-
tetben és más gazdasági téren is.

Mielőtt azonban a népus ezeket az enged-
ményeket hivatalosan is kinyilvánítaná, meg-
várja, míg Olaszország megnevezi követeléseit.
Felsőjogait és Abessziniá függetlenségét azon-
ban érinteni nem engedi.

Harcmező helyett gyémántmező.

Rómából jelentik: A Piccolo című olasz
lap azt az értesülést közli, hogy az olasz szo-
máli-földön. Abessziniától mintegy 160 km-re,
gazdag gyémánt mezőkre bukkantak. A gyé-
mántmezőket az egyik odavezényelt olasz esa-
nat parancsnoka, Tatini kapitány fedezte fel
és azonnal jelentést tett róla kormányának.

(Indosításunk oiytáása a 3-ik oida on.)

Hahsarah

(S. I.) — Nem tudjuk, hogy ez a héber
szó nyelvianilag mit jelent, de annál világo-
sabban áll előttünk az a társadalmi valóság és
nemzeti életakarát, melyet takar.

A külpolitikai események és a belpolitiká-
nak szüntelen hullámzásai, melyekkel megtölt-
jük hasábjainkat, legtöbbször nem sokat je-
lentenek mindennapi küzdelmeink és jövő-
dők szempontjából. Az a tanulság azonban,
melyet ennek a héber szónak társadalmi jelen-
tőségéből meríthetünk, olyan szerepet játsz-
hat népközösségi életünkben, mit az orgániz-
musok fejlődésében a vitaminok töltenek be.

Ez a hahsarah munkahelyeket jelent, me-
lyeken középosztályu környezetben felnevelke-
dett zsidó fiatal embereket és leányokat mező-
gazdasági és kézműves munkára képeznek ki,
hogy e módon ennek az ifjuságnak társadalmi
átrétegződését azonnal, minden további átme-
net nélkül lehetségessé tegyék.

Azok a zsidó társadalom-tudósok és gon-
dolkozók, kik nem a pillanatnyi érdekek szem-
pontjából nézik népük életét, régen tudják,
hogy a zsidóság társadalmi átrétegződése tör-
ténelmi kényszerűségé lett.

Erről a kérdéstről a minap dr Brisker Eze-
kiel tollából érdekes megállapításokat olvá-
sunk.

„A zsidó ifjuság átrétegződése — mondja
a cikk — szélesre taposott közhely lett a kérdé-
sek sokasodásában, melyek a zsidó nép társa-
dalmi strukturáját és az adott viszonyokhoz
való alkalmazkodását érintik. Ma már általá-
nos az a felismerés és meggyőződés, hogy a
felnövő zsidó ifjuságot szükségszerűen el kell
választani az eddig favorizált kereskedelmi és
intellektuális pályáktól és az elhelyezkedés és
munkakör keresésében más utat felé kell irá-
nyítani az új nemzedéket. A zsidó közvéle-
ményben azonban mégis teljes tájékozatlanság
uralkodik egy ilyen átrétegződés keresztülvi-
telének lehetőségei felől...”

Az okos és őszinte zsidók látják, hogy né-
pük társadalmi szerkezete sürgős átalakításra
szorul. De nemcsak látják ezt, hanem el is
indulnak a fáradságos uton, melyen a célhoz
el lehet érni.

Ahogy a kulcs beleillik a zárba, úgy vág
azonban össze a zsidó átrétegződési szükség-
lettel azoknak a népeknek hasonló igénye, me-
lyekkel különösen Kelet-Európa országaiban a
zsidó nép társadalmi és állami összefüggésben
él. Ami az egyik oldalon túltengés és túlterme-
lés, az a másik oldalon, min hiány és csorba-
ság jelentkezik.

Amíg azonban uttörő zsidó csoportok bá-
mulatraméltó szívóssággal indulnak el ezen az
uton; amíg ennek a kérdésnek a zsidó szellemi
élet körében óriási irodalma, a zsidó nemzeti
sajtó hasábjain állandó rovata van, addig azok
a népek, melyeket e kérdés a másik oldalról
érint, alig tesznek valamit a maguk problémá-
jának társadalmi és gazdasági megoldása ér-
dekében. Ami történik, az a legtöbbször poli-
tikai jelszó, amiből sok gazdasági zavar és em-
beri fájdalom származhatik, a valóságos meg-
oldás felé azonban nagyon lassan viszi ezt a
nagy kérdést.

Valamennyi nép közül a legkisebb érdeklő-
dést a tennivalók lényege iránt a magyar
szellemiség mutatja, mely még mindig ideo-
logikus párak és ködök sűrűjében botorkál és
sehol sem kapja meg a kilátást a társadalmi
és gazdasági valóságok széles áttekinthető tér-
ségeire. Különösképpen a kisebbségi sorsban
élő magyar nemzetet jellemzi ez a sajtóságas
lelkiallapot, mely sokkal inkább hasonlít va-
lami nehéz, tompa álmatlan alváshoz, mint az
élehez. Mennyivel könnyebb pedig a zsidó át-
rétegződés kérdéseivel a nagy közös problé-

terelnők
l, amelyen a leg
mondották ki s
részében vére
bűnkön Laval ke-
lölve.

etések

3 lef, vastagabb
írású ára 30 lef.
alék kedvezmény,
10 lef.

Asztalos tanuló
zetéssel felvétetik.
Hasdeu 11.

Különféle

„Rádiumchemia”
chimisthai gyógy-
na próbára, kölcsön
sználatra kapható
menyénél, Vlahuta-
33

Magános urino
llal diáklányt teljes
állításal szeptem-
1-re. Cim: Szabóné,
da Vlahuta No. 72.

Diáklányokat
jes ellátásra felve-
l. Cim: Bálint Str
demiei No. 2.

Felvétnék
lás leányok teljes
tásra, havi 700 lei-
Szigoru internatu-
telügyelet. Oradea,
Orfelinatului 4.

Plébános urak
figyelmébe!
lalok — bármelyik
házmegyében. Bá-
ban is — telejs sek-
yési teendőket, egy-
i fehérművek és
tartását; hitközsé-
irodai munkákat.
kség esetén diasz-
láknál vándor hit-
atást is. Cim a ki-
ban.

Adás-vétel

Kitűnő hangu
balom eladó. Cim a
dóban.

Egy jókarban
gyermekkoscsit
gyvételre keresek.
idea, Bulv. Reg.
dinand No 26. Ház-
ster.

mának az a része, mely előtt az erdélyi magyarság áll!

Mit jelent ez az átrétegződés a zsidó ifjuságra? Sem többet, sem kevesebbet, mint azt, hogy többé-kevésbé könnyű polgári foglalkozások légkörében felnevelkedett ifjak nehéz testi munkára adják fejüket és készek az elhatározással, hogy egész életükön át földtúró parasztok, gyümölcskertészek, vagy legjobb esetben kézműves iparosok legyenek. Akármilyen magasra tartjuk is ezeket a foglalkozási ágazatokat a nemzeti munkaegyetes szempontjából, kétségtelen, hogy ez a folyamat az egyes számára deklaszálódást jelent. Ezt a lezárást a társadalmi létrán azok a zsidó ifjak, kik arra vállalkoznak, legnagyobb részben önként, minden különösebb gazdasági kényszer nélkül, nemzeti idealizmusból hajtják végre. A legtöbbnek közülük talán meg volna mai helyzetében is a többé-kevésbé tűrhető anyagi boldogulás lehetősége. Nem tudják azonban elviselni a hazugságnak és kétlakáságnak azt a légkörét, melyben élniük kell mindaddig, míg a maguk legbelsőbb szellemiségét korlátlanul ki nem élhetik.

Tisztelettel kell megállnunk ezek előtt a zsidó ifjak előtt, mint ahogyan a zsidóság hatalmas Palesztina munkája is, az a szívós kitartás és áldozatkészség, mellyel nemzeti otthonukat építik, csak tiszteletet parancsolhat.

Ezzel szemben milyen feladatokat ró az erdélyi magyarságra a magyar átrétegződés, mely éppen olyan égető és szükséges, mint a zsidóké?

A magyar problémának megoldása a legtöbb esetben egyáltalán nem követel leszállást a társadalmi létrán, hanem ellenkezőleg az átmeneti nehézségek után felemelkedéssel, társadalmi kibontakozással és kulturális megerősödéssel kecsegtet. Ha a lateiner környezetben nevelkedett ifjú a könnyen kapott műveltséget gazdasági pályákon hasznosítja, óriási előnnyel indul a többiekkel szemben, kiknek maguk kell megtenni a szellemi fejlődésnek azt a hosszú útját, mely olykor több nemzedéknek a munkája és eredménye. A mai kisebbségi helyzetben a népszervezkedés útján lépten-nyomon kínálkoznak gazdasági lehetőségek, melyek egyfelől nemzeti munkát, másfelől azonban gyanakkor egyéni boldogulást, biztos megélhetést jelenthetnek.

Meg lehet érteni és meg lehet magyarázni azt a sajátságosan mély szakadékot, mely a magyar értelmiségi középosztályt a gazdasági problémáktól, a maga gazdasági létezésének kérdéseitől az egész vonalon elválasztja. Ezek az osztályok szinte évszázadok óta a problémákat másokra bízták, kiket lenéztek és engedték, hogy ezek a lenézett rétegek megaláztatásukért az anyagiuk terén keressenek kárpótulást. Nem csoda tehát, hogy ezt a szakadékot máról-holnapra sem átugranak, sem áthidalni nem lehet.

A csodálatos az, hogy átrétegződésnek ez a problémája tulajdonképpen nem is foglalkoztatja a magyar értelmiséget és a magyar szellemi életet.

A zsidóknál e kérdésről már egész könyvtár született meg és nincs zsidó lap, mely valamilyen formában szinte naponként ne foglalkozna e kérdéssel.

A mi irodalmunk egyelőre inkább a multba néz, mintha kissé rövidlátó volna a szeme ahhoz, hogy a jövőt kémlelje. Hogy a lapjaink nagy többsége állandó menekülésben van e kérdések elől, az eléggé természetes. Ezek a lapok sajtóságos összetételük következtében éppen a felett a szakadék felett lebegnek, mely a magyar szellemiséget a gazdasági problémáktól elválasztja, a szál pedig melyen függnek egyre vékonyodik. Könnyen lezuhanhatnak a szakadék fenekére. Nem csoda, ha kerü-

lik ebben a lebegő, kissé kényelmetlen helyzetben az élénkebb mozgolódást.

Ez a sajtó-helyzet sokszor eltorlaszolja a kijárást szabadabb térségek felé, még sem magyarázza meg azt, hogy az erdélyi magyarság alig foglalkozik társadalmi életének ezzel az alapvető problémájával.

A hahsarah tulajdonképpen munkatábor, ahol a testi munkára készülő zsidó ifjuság megismerkedik ezzel a munkával. Nem túlságosan nehéz Erdélyben olyan közös, előre megszervezett munkaalkalmakat elképzelni, ahol erdélyi magyar ifjak és lányok a hahsarah példájára és módszerei szerint megtanulják a kereskedésnek, az üzletszerzésnek és más ehhez hasonló tevékenységnek gyakorlati útjait és módjait. Nem lehetetlen elképzelni azt sem, hogy Erdélyszerte társadalmi és szellemi mozgalom induljon meg, mely az átrétegződésnek e törekvéseit hordozza, azokat anyagi és erkölcsi téren alátámassza, elveit pedig tudományos tanítással kövessolja.

Mihelyt belátjuk, hogy számunkra az, amit általában politikának szokás nevezni, vagyis politikai harc, a közjogi vita elveszti az értelmét és hasznát mindaddig, amíg nem épül ki a teljes és teherbíró társadalmi struktúránk; nyilvánvalóvá válik, hogy ma egész közéleti gondolkodásunknak súlypontját erre a szociális terepre kell áthelyezni.

A zsidó átrétegződés egyelőre kezdeti állapotban van. Fejlődése azonban gyorsnak és

biztosnak látszik. Minden lépéssel, amit ez a folyamat előre halad, a szó szoros értelmében munkahelyek és gazdasági pozíciók szabadulnak fel, melyeket mások elfoglalhatnak. A magyar értelmiségen mulik, hogy ezeket a fel szabaduló helyeket a magyar ifjuság veszi-e birtokba és ezzel megindulhat-e a magyar társadalom történelmi csorbaságának lassu ki-egészülése!

Marton Aron népszövetségi igazgató nyilatkozata a katolikus nagygyűlés elhalasztásáról

Chuj. Saját tud. A Katolikus Népszövetség intézőbizottsága legutóbbi gyűlésén elhatározta, hogy a Katolikus Nagygyűlést, amelyet országsszerte nagy érdeklődéssel vártak, elhalasztják. Marton Aron, a Katolikus Népszövetség ügyvezető igazgatója az elmaradt gyűléssel kapcsolatosan munkatársunknak a következőket mondotta:

— Az elmaradt és nagy érdeklődéssel várt nagygyűlés helyett csak kerületi gyűléseket fogunk tartani. A Romániában élő katolikusok meglehetősen szétszórtnak élnek, éppen ezért célszerűbb a kerületi gyűlések összehívása. Ezáltal a következő nagygyűlésre nagyobb tömeget lehet mozgósítani. Az erdélyi katolikusok földrajzi szétszórtságban élnek, éppen ezért nehéz olyan várost találni, amely Erdély minden részéből könnyen megközelíthető a tömegek szempontjából. A Katolikus Népszövetség első sorban a tömegekre számít, mert célkitűzése az intenzívebb népnevelés. Az intézőbizottság ter-

vei szerint a gyűlést két évenként tartja meg, mert így — a cél érdekében — nagyobb tömegeket lehet mozgósítani.

— A legközelebbi katolikus nagygyűlést 1936-ban Tg.-Muresen tartjuk meg. Jaros Béla apátplébános már a népszövetségi intézőbizottsághoz a meghívást is elküldte, abbéli reményének adva kifejezést, hogy a gyűlés, az ország minden részéből aránylag könnyen megközelíthető városban, a legsikeresebben fog lefolyni.

— A multévi nagygyűlésen hozott határozatok, melyek szintén a népnevelés kérdéseit ölelik fel, most vannak munka alatt. A következő évben a gyűlésen az elért eredményekről részletesen számot fog adni a vezetőség. Az 1936-ban kitűzött katolikus nagygyűlést, mely az eddigi tervek szerint méreteiben is sokkal hatalmasabb lesz és több mint valószínű, hogy a szokástól eltérően, tavasszal fogjuk megrendezni.

TÜRELEM

Irta: Ujházy György.

Szelíd, áldott lélek volt nagyapám, soha hangos, haragos szavát nem lehetett hallani. Ha csak valaki beszélt perpatvarkodásról, máris megkődösödött a különben mindig derűs, égkék szeme. Igen szerette a nyugalmat, a békeséget. Gondolhatni hát, hogy mennyire fájt neki a legkisebb lánya, Marika nének örökös boldogtalankodása a házasságban. Nem telt el csendben félesztendő, hazajáró lélekként újra s újból megjelent, erősen fogadkozva, hogy nem megy vissza többet az urához. Persze, a vége mindig az lett, visszatért szépen a maga emberiségéből, mert nagyapa nem küldte volna egy szóval sem, az ura, Gábor bátyánk pedig késlekedett hazahívni.

— Kicsit kipihentem magam legalább... — dörmögte a férj nagyapának, amikor megtörtént az összebékülés.

Túlzás lenne azt állítani, hogy vártuk már haza Marika nént, de telőben volt az ideje, így aztán senki sem lepődött meg túlságosan, amikor egy délután beállított, helyesebben berobajlott közénk. Eppen ültünk nagyapámmal az ámbituson s néztük a tüzelő nyári eget, mert a nyugati bolton lomha felhők kezdtek előbódogni, szemlélgetük, lesz-e belőle eső. Bizony,

szem sem esett, de a másik vihar Marika néni személyében ránszabadult. Percek alatt felfordult a ház, el nem csituló nyöszörgés, sirás, síkongó panasz töltötte be a békeséges portát. Kedvünk szegyetlen ténferegünk nagyapával, alkonyatig bevettük magunkat az istállóba, de a megzavart lelünk nyugalmát még abban a jámbor csöndességben sem leltük meg. Morcosan verődünk össze vacsorához, sápadt megviselten nagyanyám, szomorú hallgatag nagyapa. Nem beszélt senki, csak Marika néni hadart megállíthatatlan, sűrű szípigóságok közben. Szidta keményen az urát, hogy így meg úgy, rossz komisz ember. Mi rá sem hallgattunk, ismertük a nótáját kívülről. Nagyapa megfelfőzött tekintettel maga elé meredt, nem szólt ő sem, csak a poharát hörpintgette szaporábban, mint más-kor. Láthatóan ideges volt, reszketett a keze, nem csoda, ha töltéskor egy-egy csepp a vörös borból a fehér abroszra cseppent. Marika néni ilyenkor még a szavát is felébe harapta s tüstént a sórtartóért nyult és nagy buzgalommal beszóta a veres foltot. Babona, vagy mi, hogy így könnyebben lehet kimosni a bor nyomát.

Már vagy hatodszor szóta Marika néni az abroszt, amikor nagyapám megszólalt:

— Azt mondom én néked, lányom, hosszú tüdő a szereted!

— De nincsen olyan türelem, amely el ne fogyna, ádesapám... — csattant fel a néni,

„UJ KOR”

AKTIV KATOLIKUS FOLYÓIRAT

Szerkesztik és kiadják:

Aradi Zsolt, Balla Borisz,
Possonyi László

Megjelenik minden második szombaton

Előfizetési ára: egyévre 300 lei,
egyes szám ára 12 lei.

Megrendelhető könyvosztályunknál.

ÉGBEN
ÜSIT
valódi
DIANA
ŐSBORSZESZ

lépéssel, amit ez a
szoros értelmében
pozíciók szabadul-
ogialhatnak. A ma-
hogyan ezeket a fel-
var ifjúság veszi-e
hat-é a magyar tár-
aságának lassu ki-

azgató
gyűlés

enként tartja meg,
— nagyobb töme-

olikus nagygyűlést
uk meg. Jaros Bé-
szövetségi intézőbi-
elküldte, abbéli re-
ogy a gyűlés, az or-
lag könnyen meg-
ikeresebben fog le-

észen hozott határo-
épnévelés kérdéseit
nka alatt. A követ-
elért eredményekről
a vezetőség. Az
nagygyűlést, mely
éreteiben is sokkal
int valószínű, hogy
zal fogjuk megren-

vihar Marika néni
Percek alatt felfor-
nyozörgés, sirás, sí-
békességes portá-
ink nagyapával, al-
az istállóba, de a
mát még abban a
leltük meg. Morco-
hoz, sápadt megvi-
hallgatag nagyapa.
Marika néni hadart
rások közben. Szid-
lgy meg úgy, rossz.
llgattunk, ismertük
megfelhőzött tekin-
szólt ő sem, csak
rabbban, mint más-
reszkettél a keze,
egy csepp a vörös
ppent. Marika néni
lébe harapta s tüsz-
y buzgalommal be-
vagy mi, hogy így
bor nyomát.

ta Marika néni az
megszólt:
ed, lányom, hosszú
relem, amely el ne
sattant fel a néne,

Hélfőn megkezdődik a német püspökök fuldai értekezlete

Essenből jelentik: Augusztus 19-én ül össze a fuldai püspöki értekezlet, amelyen Németország valamennyi püspöke megjelenik. Bertram boroszlói bíboros-hercegek, az értekezlet elnöke, a Vatikánban előkészítette az értekezletet, mely augusztus 24-ig fog tartani.

(Kiosztásunk folytatása az első oldalról)

Hetekig eltartanak a tanácskozások, de hirtelen meg is szakadhatnak.

Párizsból jelentik: A külügyminisztérium körében nem tartják lehetetlennek, hogy a tanácskozások heteket fognak igénybe venni és szeptember elejére nem fejeződnek be. Ha a megbeszélések jó mederbe terelődnek, a Népszövetség tanácsa hozzá fog járulni a tárgyalások befejező időpontjának kitolásához. Egyelőre szó sincs arról, hogy Aloisi báró máris csomagolna, de ezzel az eshetőséggel is számolni kell, mert a nehézségek, melyek még a tárgyalások hirtelen megszakadását is érthetővé tennék, változatlanul fennállnak.

Francia körökben aggodalommal figyelik Berlin semleges magatartását.

attól félnek, hogy Németország azonnal ráteszi a kezét Ausztriára, ha Olaszországot az abesszin hadszíntér fogja lekötni.

A Temps szerint nem valószínű, hogy Olaszország hosszú és költséges háborúba kezdene Abessziniában, ha csak egyetlen lehetőség is kínálkozik a békés megoldásra.

Illetékes helyen gazdasági megegyezés-tervet emlegetnek, melyhez mindhárom nagyhatalom és a népus is hozzájárul. Allítólag Etopia természeti kincseinek kiaknázására alakuló olasz-francia-angol szövetkezésről van szó, melynek Abesszini kormányának kizárólagos előjogokat adna.

Rómából jelentik: Mussolini veje Ciano gróf, propagandaügyi miniszter, augusztus 24-től kezdve Keletafrikában teljesít szolgálatot, mint a 4-ik bombavető ezred kapitánya.

Rheuma, köszvény és ülőidegzsába

egjobban bevált gyógyszere a Togal-tabletta. Kiválasztja a húgsavat. Még elhanyagolt esetekben is gyógyító hatású! Használja teljes bizalommal! Minden gyógyszerárban és drogériában. Lei 52.— és Lei 130.— Svájci készítmény!

ahelyett, hogy megszívlelte volna a szót.

— Ha pedig elfogyna a türelem, akkor türtőzködj az ember... — dörmölgött nagyapa. — Ugy, bizony, a szeretet nevében türtőzködj, halód-e.

Feleselően erre is volt szava Marikának, nagyapának nem folytatta a szelid tanítást. Vállatvont. Remegő kézzel töltött, a bor persze megint csak lecsöppent. Marika néni meg hevesen kapott a sóért s beszúrta a veres foltot. Aprót rándult nagyapa orratöve, erről rögtön láttam, hogy nem tetszik neki az örökös kapkodás a só után. De nem szólt, nem is lehetett volna szóhoz jutnia, a néne tette le a garast.

— Gonosz, fekete lélek, Gábor!... Akkor boldog, ha bosszanthat... Rossz ember! — sípákolta

— Jegyezzed meg — mondta később békitően nagyapa, — véssed a szivedbe... a hajdani közmondást... Jók között is egyik a másikkal gyarlóbb!... — Mindannyian esendők vagyunk...

— De, Gábor... iszik!... — lobogott tüzesen a néne.

— Iszik... iszik... — forgatta a szót keltlenül nagyapám s kurtán odavetette. — En is iszom!

Csend lett az asztal felett. Néztem az éjszakai boltoson kifényesedő Göncölt, ahogy bekandikált a tárt ablakon hozzánk. A Hold ezüst csó-

Nekem nagyszerűen használt

SCHERK
Vezérképviselői:
«Excelsior»
București I,
Calea Moșilor, 78

Tegyen úgy mint én. A recept egyszerű: tisztítsa arcböret reggel és este Scherk - arcvizzel! Akkor eltűnnek a pattanások és a mitesszerek. Üvegek à Lei 62", 103", 164", 300", 475".

Scherk arcviz **Lotion Faciale Scherk**

Csehszlovákia új köztársasági elnököt választ

Benessel szemben Pekar történettudóst léptetik föl a jobboldaliak

Prágából jelentik: A cseh sajtó foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy Masaryk lemondása után ki lesz a köztársasági elnök. Ugyanis Masaryk ezt a lemondást még a múlt évben meg akarta tenni, s csak barátai kérésére egyezett bele, hogy ez év őszéig még az elnöki székben maradjon.

A Pravo Lidu biztosra veszi, hogy Benes a szocialista pártok jelöltje fogják. Az agráriusok azonban Benes jelölését ellenzik, s inkább a mostani kormányelnököt, az agráriusok vezéré, Malipetr-et akarják. Az agráriusok a maguk jelöltje érdekében a szlovákok önkormányzati pártjával, Hlinkákkal is megegyezni akarnak. Viszont Benesék a kommunisták szavazatát akarják megszerezni s Benes legutóbbi moszkvai útja ebből az érdekből is történt. A Polenni Listy szerint a Benes jelöltsége mellett a vörös front 150 szavazatra számíthat. Ezzel szemben az agráriusok most már Malipetr helyett egy semleges jelöltet keresnek, s így

Pekar történettudóst akarják felléptetni. Őt Benessel szemben nemcsak a tótok, de a magyarok és a németek is támogatnák és így 220 szavazatra számíthatna.

Coroiu a börtönőr biztatására szökött meg a fegyházból

Bucuresti. Saját tud. A börtönbe önként vizsátért Coroiu érdekes vallomást tett szökéséről. — Csak azért szöktem meg, — jelentette ki Coroiu —, hogy megmutassam, hogy megint nem tudnak elfogni, míg magam nem jelentkezem. Szeretném, ha minél előbb megtartanák ügyemben a tárgyalást, mert szakítani akarok az utonálló étellel.

A volt börtönigazgató elleni vizsgálat megállapította, hogy Coroiu milyen kedvezményeket élvezett a börtönben s milyen kitűnő bánásmódban volt része. Etelét a börtönigazgató nőismerősének, Adele Jonescunak a konyháján főzték, mindig volt pénze és öthavi fogsága alatt száz-ezer leit költött.

nakja is szelid vidáman bukdácsolt a gyenge fuvalomban terelődő bárányfelhők között. Jámboran álldigáltak a kapu mellett a jegenyek. Olyan meghatóan szelid volt kint a világ, elvágyltam ebből a zaklatottságból, el ettől a házsártos asszonytól. Éppen elgondoltam ezt a szót, házsártos, amikor élesen szökkenik ki Marika néni száján:

— Házsártos ember Gábor!

Nagyapa fakó orcáját előntötte az indulat pirja, mozdult az ajka is, valamit készült mondani, de aztán magába fojtotta s csak annyit mormogott türtőzködvé:

— No, házsártosnak te is elég házsártos vagy, lányom...

Marika megfakult, majd meg kivörösödött, hánytorgatta a forralgó harag, de nagyanyám szigorúan ráemelte a pillantását, nem mert szólani, keményen harapdálta az ajkát percekig. De nem birt magával, kibukott belőle a dühe:

— Azt tudom, hogy maguk férfiak mindig összetartanak...

Olyan erőtlen, olyan sipongó, olyan mulatságosan tehetetlen volt, hogy elnevettem magam. Hangosan. Igazi siheder bömböléssel. Nagyapa is mosolygott, főlényesen a bajsa alatt. Marika szavát sem lelte rögtön, hápogott, mint a partra dobott hal s villódzva forgott a szeme, vasvilla tekinteteket vetett rám. Nagyapa legyintett, nem törődött tovább vele. Nyult

a bor után, töltött, nyilván ezzel az utolsó pohárral akarta befejezni az egész oktalan disputát. Mint égő vörös gyöngy, most is leszaladt a pohár széléről egy kövér csepp az abroszra. Marika néni abbahagyta velem a szemmel öklelést, tüstént a sótartóba nyult s már szúrta a csillogó fehér kristályokat a foltra. Valami kókon, indulatra gyújtó vakbuzgalommal. En már böszülődztem, csikorgó foggal dunnyogtam magamban:

— Egész este az abroszt sózza...

Nagyapa csak elnézett felette. Nem bosszankodott már. Kiadta az ő szelid galambpéjét, nem ingerlődött tovább.

Marika néni azonban most kezdett csak igazán dulni-fulni magában, úgy fordult felém, no, ez csunyan kiadja a haragját reám. Kicsit meghököltem, mi lesz? A fürge ujjá még a sóval motozott, amikor megeredt a szava zápora. Leszidott alaposan, nem takarékoskodott a jelzőkkel, a lator, gazember volt a legkisebb. Hát, ahogy így szapul cudarul, handabandázva felborítja a sótartót, kiömlött az egész, szikrázva fehérlett, mint a frissen esett hó.

Abban a minutában ugrik nagyapám, felkapja az üveget s száját lefordítva, bő locso-gással önti a vörösbort a sóra, pillanat alatt nagy tócsában áll az asztalterítő.

Csönd lett, mint amilyen a dermedt jég mélyén lakik. Marika néni szájátva meredt

Lezuhant és meghalt Willey Post a világhírű repülő, aki kétszer repülte körül a földtekét

Newyorkból jelentik: Willey Post, a világhírű, félszemű repülő Alaska közelében pénteken reggel 4 órakor lezuhant és azonnal szörnyethalt.

Willey Post az Északi-sark felett, leszállás nélkül Moszkvába akart repülni. Csütörtökön este indult utnak. Kíséretében volt Vil Rogers, amerikai fró is. Röviddel felszállás után a Harding-tavon leszállt. Majd újra levegőbe emelkedett. Később ismét leszállt egy tavon s miután az útirányra nézve némi felvilágosításokat kért, ismét felszállt. Röviddel ezután, ismeretlen okból Fairbanks és Pont Bakow között lezuhant, gépe összetört s ő maga és kísérője meghalt. Morgan őrmester, a postaállomás vezetője, a repülőgép roncsai alól huzta ki a két holttestet és Pont Bakowba szállította.

Willey Post 1879-ben született. Mint cowboy kezdte pályafutását, majd vándorszínész, később filmszínész lett. Több humoros regényt

is írt. Humora népszerűvé tette, még mielőtt repülésével hírnevet szerzett volna. Később Texasban egy olajkut furásánál elvesztette a félszemét. Egy olajmágnás szolgálatába állott, mint magánrepülő. Ez az olajmágnás viselte később Post világhírű repülésének költségeit. 1931-ben repülte először körül a földet, majd két évvel később megismételte vállalkozását, egy másik repülő társaságában. Ezalkalommal 7 nap, 18 óra 48 perc alatt tette meg az utat a föld körül, Newyorktól—Newyorkig. Megkísérelte a magassági világrekord megdöntését is, legutóbb pedig a sztratoszférába akart repülni. E két utóbbi vállalkozása azonban nem járt a várt sikerrel. Ezev tavaszán Los Angeles és Cleveland között 402 kilométeres átlagsebességgel rekordot állított föl.

A kiváló és népszerű repülő tragédiája általános megdöbbenést és részvétet keltett Amerikában.

Dr Gyárfás Elemér szenátor és Pál Gábor képviselő nagyfontosságú beadványa

a közbirtokosságok ellenőrzésére vonatkozó alapszabályok megalkotása tárgyában szükségesnek látott irányelvekről

— Hatodik közlemény —

6. A közbirtokossági közgyűlések jegyzőkönyveinek hiányosságai és az azokból származó hátrányok

Az erdőtörvény 43. cikke értelmében a közbirtokossági közgyűléseken a járásbíró elnököl s ő veszi fel a gyűlésről jegyzőkönyvet. E jegyzőkönyvek rendszerint hiányosak, főleg azért, mert a tanácskozás nyelvét nem értő járásbírák tolmácsolás alapján szerkesztik azokat, akik igen sokszor a tagok kisebb, vagy nagyobb csoportját képviselő ügyvédek segítségét veszik igénybe a jegyzőkönyv megszerkesztésénél. A kisebbségi polgárokból álló közbirtokosságok tagjai nem értik a jegyzőkönyv nyelvét s ezért annak tartalmára észrevételeket sem tehetnek. Így előfordul, hogy a közgyűlési határozat, melynek jegyzőkönyvre vételét a járásbíró diktálja, nem egész terjedelmében, hanem csak rövid kivonatokban kerül a jegyzőkönyvbe s lényeges vagyoni kérdések eldöntésénél a határozatnak nincs szabatos összefoglalása, amiből számos panasz, vádaskodás

nagyapámra, aki, hogy kiöntötte az utolsó csöpp bort is, tempós nyugalommal letette az üres üveget és feloldódott derűsen megszólalt:

— Ha te, lányom, egész este sózhattad az én kiömlő boromat s nem szóltam érte, akkor te is hallgass, hogy meglocsoltam egyszer a kidűtött sódat... — És elégedetten leült az öreg.

— Hát, maga is?... — suttogott Marika falfakóan.

— Még ki, lányom?... — kérdezte élénken nagyanyám. — Még ki... tett veled így?

— Gábor!... Ma délbem... Azon vesztünk össze! — remegett fel a szó a néne vonagló száján.

— No, akkor itt sincsen jobb dolgod, eridj szépen haza az uradhoz... — emelkedett fel az asztaltól nagyanyám s tüstént fogatott, felpakolta Marika nénit és éjnek idején utnakindította. Bucsuzásnál azt mondta nagyapám:

— Azért szeretlek én téged... Türelemmel s türelmével, mint az urad, csak a jók között is egyik a másiknál gyarlóbb!

Ez fogva megszűnt hazajáró lélek lenni Marika néni, megmaradt az ura mellett, de az abroszt tovább is sózza. Hanem látom én Gábor bátyám szemén, igen lesi a pillanatot, amikor megint feldül a sórtartó. Igaz, arról meg az a vána, hogy veszekedés lesz a háznál.

és vagyoni kárt jelentő bonyodalom származik. Ezekre való tekintettel szükséges, hogy az igazságügyminisztérium keressék meg az iránt, hogy a közbirtokossági közgyűlésekre elnökül a tanácskozás nyelvét értő járásbírák rendeltessenek ki.

Az erdőtörvény 45. cikke szerint a közbirtokossági közgyűlés határozatainak a törvényvel vagy alapszabályokkal való ellentéte esetén ugyanahhoz a járásbíróhoz kell felebbeszéssel élni, aki a közgyűlést vezette és a jegyzőkönyvet felvette. Határozata semmiféle jogorvoslattal meg nem támadható, ami azt jelenti, hogy saját cselekedetét bírálja felül megtámadhatatlanul. Ez a rendelkezés abszurdum s annak megváltoztatása az erdőtörvény említett szakaszának módosításával volna lehetséges.

7. Az ügyvédválasztás szabadsága

Az országos ügyvédtörvény (Monitorul Oficial 1931. évi december 28-iki 301. száma) 67. cikke minden polgár vagy intézmény számára biztosítja azt a jogkört, hogy jogsegély esetén szabadon választhatja meg azon ügyvédet, akit képviselével megbízni óhajt. Az egyéni szabadság körébe tartozó ezen legelőnyösebb jog, mely még a legnagyobb gonosztevényt is megilleti, nem vonható meg a közbirtokosságoktól sem. A Centrala Cooperativă de Indrumare, organizare și control ne akadályozza tehát az ügyvédválasztás szabadságát s az erre vonatkozó jog kifejezetten vétessék fel a szövetségi törvény 127 és 130 cikkei szerint alkotandó alapszabályokba. Fordulhatnak elő természetesen esetek, amikor a közbirtokosság szükségét érzi a Centrala Cooperativă ügyvédeknek igénybevételeére, de teljesen az ő szabad elhatározásuktól függenek.

Kik hozzák a nagy áldozatot? Akik Isten ügyét szeretettel előbbrevizik és főképp, ha Istennek a lelkek üdvéért templomát emelnek. Testvérem, Isten áldozatot vár, hogy Deván 1700 katólikus hívő részére a Csángó-felében Pádúai Szent Antal tiszteletére templom épülhessen. Minden kis adományt, melyet e szent cél érdekében adsz, Pádúai Szent Antal kérésére sokszorosan ad majd vissza az Isten! Adományokat kérjük az alábbi címre: Mănăstirea Franciscanilor, Deva.

Lebontják a báró Vécsey-házat, ahol a satmari békét kötötték

Satmar. Saját tud. A főter délekeleti sarkán emelkedik a gót stílusban épült báró Vécsey-ház, melyet a múlt század elején építettek. A Vécsey-család férfiága kihalt s így került az ősi épület gróf Sztáray Mihály tulajdonába, aki nek edesanyja Vécsey-leány. Gróf Sztáray Mihály elhatározta, hogy lebontatja a még mindig erősen álló, de a mai kornak nem megfelelő épületet és helyébe egy tizenkét lakást magába foglaló modern bérpalotát épített. A munkálatokhoz rövidesen hozzá is fognak s az új épület az ősz folyamán tető alá is kerül.

A Vécsey-ház lebontásával egyik régi emléke tűnik el a régi Satmarnak. A telken 1711-ben a város élésháza állott, amelyet a reformátusok templomnak is használtak. Ebben az időben Satmar a kurucok városa volt s a templomnak is használt élésházban ültek össze II. Rákóczi Ferenc vezérei gróf Károlyi Sándor vezetésével és megkezdtek a tárgyalásokat a császári képviselőjével, gróf Pálffy Józseffel. Július 27-én kezdődtek a tárgyalások és 28-án már alá is írták a híres satmari békeokmányt, amely a kuruc-labanc harcoknak vetett véget s alkotmányos jogot, vallásszabadságot és amnesztiát biztosított a megtérő kurucoknak, ha a hűségesküt a császárra letessék. II. Rákóczi Ferenc a megkötött békéről mit sem tudott, mert külföldre utazott segítséget kérni. A határon túlról levelet írt Károlynak, amelyben utasítja, a szövetségi rendeket hívja össze Husztra. De Károlyi, a körülmények kényszerítő hatása alatt, a szövetségi rendeket még a huszti gyűlés határnapja előtt Satmara hívta és ekkor jött létre a „satmari béke.” A békeokmány tiz pontból állott s ebben voltak a nemzet jogai letéve. Rákóczi Ferencnek is kegyelmet biztosított, ha a hűségesküt József császárra három héten belül letessék, amit Rákóczi visszautasított. Május 1-én a majlányi síkon 12 ezer kuruc a császári seregek előtt a fegyvert letette.

Az élésházat a múlt század elején lebontották és helyébe a mostani épületet emelték. Az épület homlokzatán domborművet helyeztek el, amelyen a következők vannak aranyozott betűkkel megörökítve:

Ezen a telken állott a reformátusoktól templomnak használt várbeli élésház, amelyben II. Rákóczi Ferenc elcsüggedt kurucok 1711. évi április 27. és 28-án a satmari béke pontjait tárgyalták és elfogadták.

A dombormű egy búsuló kurucot ábrázol, amint a zászlót leengedi. A háttérben a nap nyugszik le, amely a kurucok napjának letűnését jelképezi.

Rövidesen a „várbeli élésház” helyén modern bérpalota fog emelkedni, melyre természetesen a régi emlékművet is felhelyezik.

**ntják
y-házat, ahol
két kötöttek**

A főter délekeleti sarkán
ban épült báró Vécsey-
zad elején építettek. A
ihalt s így került az ősi
hály tulajdonába, aki
ány. Gróf Szláray Mi-
lebontatja a még min-
ai kornak nem megfe-
egy tizenkét lakást ma-
palotát épített. A mun-
ozzá is fognak s az új
tető alá is kerül.

tásával egyik régi em-
marnak. A telken 1711-
ott, amelyet a reformá-
sználtak. Ebben az idő-
árosa volt s a templom-
ban ültek össze II. Rá-
f Károlyi Sándor veze-
a tárgyalásokat a csá-
Pálffy Jánosnál. A ri-
rgyalások és 28-án már
ari békeokmányt, amely
ak vetett véget s alkot-
badságot és amnesztiát
rurucoknak, ha a hűség-
k. II. Rákóczi Ferenc a
sem tudott, mert kül-
kérni. A határon túlról
melyben utasítja, a szö-
öszre Husztra. De Ká-
ényszerítő hatása alatt,
még a huszti gyűlés
ra hívta és ekkor jött
A békeokmány tíz pont-
k a nemzet jogai letéve.
egyelmet biztosított, ha
szárra három héten be-
i visszautasított. Május
2 ezer kuruc a császári
letette.

század elején lebontot-
ni épületet emelték. Az
borművet helyezték el,
vannak aranyozott be-

a reformátusoktól
ült várbéli élésház,
czi Ferenc elcsüg-
1. évi április 27.
i béke pontjait le-
elfogadták.

búsuló kurucot ábrázol.
i. A háttérben a nap
urucok napjának letüné-

li élésház" helyen mo-
elknedni, melyre termé-
ívet is felhelyezik.

Szép nőnek mindig szép a haja!

Ha szép nőt látunk valami
mindig feltűnik, különösen
lenyűgöz; és ez nem más,
mint a jól ápolott haj. A „szép-
ség” legelső és legfőbb fel-
tétéle a csodálatosan ápolt
haj, ez az ami a hódolókat
lebilincseli.

Ha Elida Shampoo-val ápolja
haját mindig illatos, puha, cso-
dálatosan szép és fényes lesz.
Haját kedve szerint, könnyen ren-
dezi el és a hullámok tovább
tartanak.

KAMILLOFLOR

Special Shampoo szőke haj szá-
mára, a hegyikamilla virágkivona-
tának felhasználásával készül. Het-
venszeresen sűrített tömény kivonat.

BRUNETAFLO

Special Shampoo sötét haj szá-
mára, a sötét színű haj legjobb
szépitő és ápoló szerét Mequil-t
tartalmaz.

ELIDA SHAMPOO

**A constantai ünnepségeken
ismét megerősödött
a kormány helyzete**

**Bratianu Dinu tengerparti birtokán békelakoma
volt a pártvezér és a kormány tagjai között**

Bucuresti. Saját tud. A constantai ünne-
péseknek különös jelentőséget tulajdonítanak
politikai körökben. Először azért, mert a király
beszédében köszönetet mondott a kormánynak
a haditengerészet fejlesztéséért s ezt a trón
újabb bizalomnyilvánításának tekintik, amire a
kormánynak igen nagy szüksége volt, ebben a
kormányválság-jóslatokkal telített politikai lég-
körben. Az ünnepség tehát azt a bizonyítékot
szolgáltatta a közvélemény számára, hogy a kor-
mány helyzete, az uralkodóval való viszonya
tekintetében tökéletesen szilárd.

A constantai ünnepségek második nagy je-
lentőségét a kormány és a liberális pártvezetők
közötti ellentétek kiegyenlítésében látják,
ami az itt folytatott megbeszélések eredménye-
ként állott elő. Az ünnepi program lezajlása
után Bratianu Dinu meghívta a kormány tag-
jait Mamaia község melletti tanyájára, ahova a
meghívottak este nyolc órakor érkeztek meg és
10 óráig kitünő hangulatban voltak együtt.

A kedélyes, intim vacsora alatt komoly
megbeszélések is folytak, amelyek során
Bratianu Dinu és Tatarescu között meg-
egyeződés jött létre az özsre tervezett kor-
mányátalakítás ügyében

Ezenkívül is több más, időszerű kérdésben
is egyöntetű vélemény alakult ki a két állam-
férfiu között.

Különös jelentőségű ezek között az új
bankormányzó személyének a megválasztása.
A fővárosi sajtó értesülése szerint Tatarescu
meltányolta azokat az aggodalmakat, amelyeket
Bratianu a Nemzeti Bank új kormányzója sze-
mélyének kijelölésével kapcsolatban forgalom-
ba került nevekkal szemben kifejezésre juttat-
ott.

**A Balti-tenger és a Fekete-tenger jelképies egyesítése.
Lengyel-román barátságnyilvánítás a constantai ünnepen**

Bucuresti. Saját tud. A constantai ünne-
pések során, a város által rendezett díszvacsora
után a király a kormány tagjainak és a lengyel
küldöttségnek kíséretében a mamaiai kaszinóból
a tengerpartra ment, hol Arciszewszki bu-
curesti lengyel követ serleget nyújtott át az uralko-
dónak, a Balti-tengerből hozott vízzel és a kö-
vetkezőket mondta:

— Senki sem lehet hivatottabb arra, hogy
egyesítse az északi tengereket a déliekkel, mint
ez a két ország: Románia és Lengyelország,

A kormány tagjai éjjel tizenegy órakor ér-
keztek vissza Constantába, ahol Sassu földmű-
velésügyi miniszter, aki a kormány legközléke-
nyebb tagja, beszélgetett az újságírókkal a ma-
maiai vacsora lefolyásáról.

— Egész idő alatt — mondotta, — tökéletes
összhang uralkodott. Bratianu Dinu jóváhagyta
a kormány tevékenységét, Tatarescu miniszter-
elnök pedig értesítette a pártelnököket azokról a
megbeszélésekről, amelyeket Ófelségévei Con-
stantán folytatott.

A vonat, amelyhez a miniszteri kocsiakat
kapcsolták, éjjelkor robogott ki a constantai
állomásról. Tatarescu miniszterelnök megtud-
ván, hogy az újságírók érdeklődnek a mamaiai
vacsora iránt, kiüzent nekik, hogy ennek az
összejövetelnek nem volt más jelentősége, mint-
hogy teljesülésbe ment Bratianu azon óhaja,
hogy mamaiai birtokán együtt lehessen a kor-
mány tagjaival.

A miniszterelnök kétségkívül kevésbé köz-
lékeny, mint kartársai.

A király átvette a díszes kivitelű bronz-
serleget, amelynek fedelét a lengyel sas ékesíti
és így szólt:

— Meg vagyok győződve, hogy ennek a jel-
képes aktusnak hí megfelelője lesz a valóság és
szorosan egyesíti majd a Balti-tengert a Fekete-
tengerrel, abban a barátságban, amely a két né-
pet egymáshoz fűzi.

E szavakkal a király beöntötte a serleg tar-
talmát a Fekete-tengerbe.

BUDAPESTI

rokonához szállni kényelmetlen idővesztéssel jár és nem is olcsóbb, mint a kitűnő hárnek örvendő, 10 éve fennálló.

WINDSOR PENSIO

Vilmos császár út 7. II—III—IV.

Andrássy-ut sarok. O 35 újonnan berendezett hideg-melegvizű szoba. Ellátás nélkül is.

Időszereű árák!

Érdekes természeti tünemény a Székelyföldön

Egy és ugyanazon időben két helyen látták, hogy ötszöröse nagyifódtak a fák, állatok és megháromszorozódott a képük

A székely népmesék, melyek főképpen a régi várak körül szövődtek, gyakran adnak szerepet az óriásoknak, akik aranyszőrű ökrökkel szántottak, tündérekkel barátkoztak s ha kedvük kerekedett egy kis kirándulásra, hétérföldet lépő lovakkal vitették magukat.

A bálványosi óriás olyan aranyhidat épített leánya számára, amely Bálványostól a büdösetői várig ért s ezen a hídon járt mindennap le a Vallatóba fürdeni a királykisasszony, a besenyői Bábolna óriás király kakassarkon forgó aranykastélyában őrizte gyönyörűséges leányát és az ajtai óriás kisasszony mezőn szántogató embereket szedett a kötényébe, hogy játszadozzon a szerinte igen értelmes „bogárkakkal.”

A székely ember csappongó fantáziája így keresett magyarázatot a ködbeveszett multra, így képzelte el a százmázsás kőtömbökből három, négy emeletnyi magas vártornyok építését s még most is, ha ezek között az omladozó sárfészkek között jár, ha sötét éjszaka az erdőn misztikusan meg-megvillan egy-egy porladó fa foszforeszkáló fénye, új mesék születnek a halottakból kincskeresésre visszatért óriásokról, sárkánykutyaokról, tündérkisasszonyokról, de már csak a gügyögő gyermeket traktálják ezekkel a mesékkel.

A kicsi kutya borjú nagyságúra, a csemeték ölesre nőttek

A babonás kincskeresések, a sültgalambvárások ideje lejárt. Hullámvonalas autók rohannak a gidres-gödrös utakon, repülőgépek száll fenn a szédületes magasságban, s az augusztusi hőségben cséplőgépek mellett izzadó székely ember ahogy kerges tenyere között morzsolgatja a

**Kiváló minőségű 253-as
hornyolt és szalag cserép**

kapható a

STAR

tégla- és cserépgyár telepén

Oradea, Str. 20 Aprilie 72. szám
Telefon 8-99.

A gyár központi irodájában (Industria Bank) Saspassage. Telefon 99.

**Valamint az összes
fakereskedőknél**

gabonaszemeket, az jár az eszébe, hogy vajjon kitudja-e árulni az áldásból az adóra, csizmára, ruháralót.

Kell a pénz. Jobban kell, mint bármikor, s ha nem elég a gabona, utolsó mentségnek következik az erdő. Az öles fölgyek, harminc méteres fenyők már rég elvándoroltak ugyan erről a vidékről, de megmaradt az árnyékban nőtt nyír s ezzel is lehet valamit csinálni.

— Eladnám az erdőt, jöjjenek ki vasárnap az urak, nézzék meg s osztán megegyezünk az árról. Így hívogatta ki Valea Seacara az egyik tg.-săuceai fakereskedő a falusi ember s mert szépen ragyogott a nap, megesak bárányfelhő se fodrozott sehol, vasárnap, augusztus 11-ik napján családostól kirándult a fakereskedő a szobanforgó erdő alá, ahol aztán leszálltak az autóról, zöld lombokból sátrat levenyésztek s asszonyt, kicsi gyermeket otthagya, négyen megindultak az ösvényen felfelé.

Három felnőtt ember s egy tízéves fiúcska. Előttük harminc-negyven lépésre vígan szaglászott a gyermek kicsi foxterier kutya s halk beszélgetés, üzleti számvetés, köbméter számítások között fogott a hegy, már ott álltak az él alatt, mikor megzördült egy bokor előttük és a gyermek hirtelen odahúzódott az apja mellé.

Egyszerre néztek fel mind a négyen és egyszerre csodálkoztak.

Három gyönyörű, borjú nagyságú kutya indult feljűk az élről.

Itt vadászok járnak? — kérdezte a keres-

Almanagyságú szilvák, verébnagyságú méh

Ugyanezen a napon s ugyanabban az időszakban Petriceni községben (Valea Seacától s az említett hegytől alig két kilométerre) egy kertben ujságot olvasott egy másik tg.-săuceai kereskedő, aki rokoni látogatásra volt ott. Idősebb ember, aki az olvasáshoz szemüveget használt s mert még így is fárad a szeme, felpillantott az ujságból, nézegette a sűrű, zöld gyümölcsfalombokat és csodálkozva állapította meg, hogy egyszerre milyen vastagnak látja a fákat, milyen zsúfoltak a gyümölcsöstől s olyan hatalmas szilvák vöröslenek elő az ágak közül, mint egy-egy alma.

Felállt, közelebről is megakart nézni a gyönyörű gyümölcsöt, de mikor közel ért, csak rendes, apró szilvákat látott.

Gondolta a szemüvege tévesztette meg és vissza akart lépni előbbi helyére, de mert a szék előtt levő rózsát látta olyan terebélyesnek, mint egy fa és a rózsabimbón veréb nagyságú méhek zümmögtek, melyek azonban egyszerre rendes nagyságúvá váltak, mihelyt közelebb ment hozzájuk.

Akik tanúsítják hogy nem nyári kacsáról van szó

Hogy nem valami kitalált nyári kacsáról van szó, azért ideírjuk azoknak nevét is, akik behatároltán elmondják ezt a csodálatos dolgot. Zsarnóczky Károly, a kis fia, Török Tiva-

A hosszabb ideig beteg embernek megcsunyuinak az arcvonásai, de a tökéletes gyógyulás visszaadja eredeti szépségét

Nagyon érdekes és egészen új oldalról világítja meg a Gastro D. kiváló hatását B. Simonné petrosani uriaszony levele, amelyben — miután leírja, hogy rövid néhány hetes kúra után megszabadult évek óta tartó gyomorhajától — a következményeket említi fel. „Betegségem alatt az állandó rosszullét, fejfájás és a gyakori görcsök következtében homlokom megráncosodott, arcvonásaim valami merev fájdalommal jelezte öltöttek, úgy hogy legalább 10 évvel öregebbnek néztem ki, mint amennyi voltam. A Gastro D. feltalálójának azért is hálás vagyok, mert egészségemmel egyidejűleg visszaadta eredetileg derűs, üde arcvonásaimat”.

A Gastro D. egy Amerikában nemrég felfedezett gyógynövény kivonatból készült és páratlan gyógyhatású krónikus gyomor-, bél-, vese és epehántalmaknál. Nemcsak tökéletes pillanatnyi fájdalomcsillapító, de megszünteti magát a megbetegedés okát és ezáltal tökéletes gyógyulást eredményez. Kapható Császár Ernő gyógyszerésznél, Bucuresti, Calea Victoriei 124. Vidékre utánvétellel 130 lei.

kedő a vezetőtől s már hívni is kezdte a kutya-

— De nem bánthanak-e, édesapám, — aggodalmaskodott a gyermek?

— Hát igaz, hogy ekkora kutyaikat s ilyen egyformákat még én se láttam, de ne féljen lelkem, azért van bot a bácsinál, — nyugtatgatta a gyermeket a vezető és egy csuporékba húzódva várták a kutyaikat, melyek barátságos farkesóválgatással jöttek egyre közelebb hozzájuk.

Hűsz, majd tíz méternyire apadt a távolság s akkor mind a négy szemlélőben elkadt a szó.

A három hatalmas kutya hirtelen egygyé apadt, az élen vékony csemetékké alakultak a hatalmas fák, földből alig kilátszó bozót lett az előbb megrörrenő bokorból s hízelegve simult földre a kicsi foxterier, melyet pillanattal előbb még nagyok és háromszoros példányban láttak.

Déli 12 és 1 óra között történt ez. A négy szemlélő csodálkozva, azt hitte előbb, hogy képzelődés volt az egész.

De nem. Lehetetlen, hogy mind a négyen teljesen egyformán tévedtek volna.

Leültek s várták, hogy megismétlődjön a csodálatos jelenség. Azonban hiába várták.

dar és Turóczy István tg.-săuceaiak, Opra János pedig valeaseacai lakos.

Kétségtelen, hogy valami természeti csodáról, a fény egy különös törési játékaról van szó, amelyet teljesen megmagyarázni a fizikusokra bizzuk.

Mi csak az eseményt magát ismertettük, szinte magyarázatát találva a régi székely óriás-meséknek.

Most már azt lenne kívánatos megállapítani, hogy ismétlődnek-e ezek a tünemények s ha igen, milyen időközökben, illetve milyen időjárás következtében?

Mert valamint a délibáb a magyar Alföldet, úgy ez a Székelyföldet tenné világszerte híressé, látogatottá.

Hátha a természetén át így adná vissza a Gondviselés a letarolt, egyre pusztuló székely erdők sokmillió értékét, melyből eddig mindenki többet keresett, mint a székely.

FÖLDI ISTVÁN.

**Püspökfürdői
kedvezményes jegyek**
kiadóhivatalunkban kaphatók

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal és előfizetés teljesítési helye
Oradea, Strada Regele Carol II. a.
 ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 800, félévre 400
 Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 12 P.
 Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.
 Telefon: 27.

Felolvaszerkesztő: **PEREDI GYÖRGY**
 Cluj-i szerkesztő: **dr. Sulyok István**
 Cluj, Piata Unirii 13. — Telefon 802.

Kéziratokat nem ösztökölünk meg és nem adunk vissza.
 Csak a választásból megmaradt levelekre válaszolunk.

Időjárás

A Meteorológiai Intézet jelentése szerint gyenge légáramlás, nyugaton kevesebb felhőzet, ékeleten esetleg néhány helyen még kisebb eső. A hőmérséklet kissé emelkedik.

Zürichi zárlat. Párizs 20.25, London 15.19, Newyork 305 háromnyolcad, Brüsszel 51.60, Milánó 25.17 fél, Madrid 41.97 fél, Amszterdam 207.50, Berlin 123.25, Bécs 57.85, Prága 12.71 fél, Varsó 57.95, Belgrád 700.

Állami egyedáruságot indítványoznak az iskolai tankönyvekre. Bucuresti. Saját tud. Vantu képviselői vezetésével rövidesen mintegy 70-80 országgyűlési tag fog küldöttségileg megjelenni Anghelescu közoktatásiügyi miniszternél és kérni fogják, járuljon hozzá a parlamenti kezdeményezési törvénytervezetkezhez, amely az elemi iskolai tankönyvek állami egyedárusítását akarja bevezetni. Ez az újítás, — mondják a kezdeményezők — a legelső tankönyvekhez fogja juttatni az egyszerű nép gyermekeit s így nagymértékben elő fogja segíteni az elemi oktatás általánosítását.

Gyomorbetegeknek nem kell már fűrdőbe menni, mert a mindenki által ismert **BIKSZADI** gyógyvíz meggyógyítja a gyomorbetegségeket.

gyógykúra.
 Kapható mindenütt. Megrendelhető:
 Klein Sámuel, Oradea, Str. Saguna 12.
 Bihar megye nagyobb helységeiben egyedárusítót keresünk.

Temetés. Zemann János nyomdai művezető életének 66-ik évében, hosszas szenvedés után Oradeán elhunyt. Temetése vasárnap délután 5 órakor lesz a Str. M. Sorbul 23 számú gyászházban. (Erdélyi „Concordia”).

Orvosi hír. Dr. Fried József szemorvos-operateur hazatért és rendeléseit Oradea, Parcul Traian No. 1. alatt újból megkezdte.

A számlák és kérvények felülbélyegzése. A pénzügyigazgatóság közli: Az ellenőrző közegek tapasztalatai szerint a kereskedők és iparosok többsége, akik kötelesek a törvény értelmében számlákat adni, a repülőbélyegyet felerészben a számlára, felerészben a tömbre ragasztják. Ez az eljárás törvénytelen és a Fondul National de Aviatie megkötésére vezethet. Figyelmeztetik a kereskedőket és iparosokat, hogy az egész bélyeg a számlára kell ragasztani és a tömbön csak fel kell jegyezni, hogy a számla felbélyeggetett. Az ellenőrzés alkalmából azt is tapasztalták, hogy a bélyegtörvény 4., 7. pontja nem tartatik be. Ezek szerint 2 lei bélyeg és 2 lei repülőbélyeg ragasztandó a közigazgatási hatóságokhoz benyújtott minden kérvény mellékletére, ha ezek a mellékletek egyéb nagyobb bélyegre nem kötelesek. A bélyeg minden egyes mellékletre alkalmazandó és a tisztviselő által átbélyegzendők. Nem kell felbélyegezni azokat a mellékleteket, amelyeken valamely igazolási bélyeg vagy pedig a proporcionális adó láttamozása van. Kérünk minden állami, megyei és községi hatóságot, hogy a törvény betartása felett őrködjenek.

A négy száz éves sátmari református főgimnázium vendéglátásának találkozója. Sătmăr. Saját tud. Vasárnap lesz az itteni, négy száz éves multra visszatekintő református főgimnázium eddig végzett növendékeinek találkozója, akik azért gyűlnek össze az ősi Alma Mater falai közé, hogy segítsenek rajta a nehéz időkben. A találkozóra rengetegen készülődnek nemcsak a volt növendékek, de a megye magyar társadalmának színe-java is.

Mária-napi búcsú. Sătmăr. Saját tud. Nagyboldogasszony napján a hívek óriási tömege kereste fel a bicsadi kegyhelyet. Százharminc processzió, mintegy ötezer ember vonult fel Sătmăr és a szomszédos vármegyék területéről. Az országutak napokig hangosak voltak a Mária-énekektől. Baia-Spriei is ezen a napon volt búcsú, amelyre a bányászok népe vonult fel nagy tömegben. Itt említjük meg, hogy a balamarei templom és a még a Hunyadiak idejéből származó harangtoronyhoz a búcsú kedden, Szent István napján lesz.

A radnai kegyhelyre Nagyboldogasszony napján ismét tízezer zarándok gyűlt egybe. Az ünnep előestéjén szentelték be Szent Borbálának, a bányászok védőszentjének szobrát, amelyet — mint már jelentettük, — Rosia-montana bányászai állítottak a radnai hegyen. Az ünnep előestéjén a bányászok, akik Erdély különböző bányahelyeiről gyűltek egybe, impozáns gye-tyás körmenetet rendeztek, amelyhez sok-sok más zarándok is csatlakozott. A körmenetet dr. P. Tréfián Timót volt radnai ferencendi házfőnök vezette, aki a szobor előtt három nyelven mondott beszédet. Magyarul, románul és németül, mivelhogy ez alkalommal úgy a magyarok, mint németek, mint pedig románok, görög katolikusok zarándokoltak el a kegyhelyre. Ezután megáldotta a szobrot s a bányászok visszatértek a kegytemplomba, ahonnan a körmenet kiindult, s ahol szentségi áldás fejezte be a felemelő ünnepséget. A bányászok azon óhajukat fejezték ki, hogy minden esztendőben elzarándokolhassanak Nagyboldogasszony napján a radnai kegyhelyre. Az ünnep alkalmával sokfelől érkeztek Radnára zarándokok. A legnagyobb zarándokcsoport a lugojiaké volt, akik gyalogosan tették meg az utat P. Szizmann Gedeon minorita-szerzetes vezetésével.

A kimerültségtől eszméletét veszítette egy gör. kat. pap a templomban. Cluj. Saját tud. A híres búcsúhelyen a miculai könyvesbolt Szűz-templomban már négy napja folyt a hívők gyóntatása, melyet 35 gör. kat. lelkész végez, amikor Pateanu Jacob, a somes-megyei Sic község lelkese a túlfokozott munkateljesítmény miatt pénteken délelőtt az ünnepélyes szent mise alatt hirtelen rosszul lett és elájult. Beszélgettek a közeli deji kórházba, ahol rövidesen magához térítették az orvosok és már szombaton reggelre annyira jobban lett, hogy visszautazhatott Miculára s további is részt vehetett a szertartáson.

Nyugdíjba megy a tãrgu-muresi kereskedelmi és iparkamara főtájkára. A tg.-muresti kereskedelmi és iparkamara főtájkára, dr. Biró József nyári szabadságáról már nem tér vissza, hanem nyugdíjba megy. Tizenhat évig töltötte be közmegelégedésre tisztviselői és távozását az ottani újságok a legnagyobb sajnálattal veszik tudomásul.

Nincs komolyabb baja a diszkoszvetésnél megsérült diáknak. Budapest-ről jelentik: A főiskolások bajnoknapi versenyén a diszkoszvetés során szerencsétlenül járt Fischer prágai diákok a Verebelyi-klinikán ismételtelen megrönggzenezték és megállapították, hogy semmi komoly következményektől nem kell tartani. Fischer, akit a magyar és külföldi főiskolások egymásután látogatnak meg a klinikán, hétfőn már haza is utazhat.

Szép küzdelmek a CAO (NAC) nemzetközi teniszversenyén. A zöld-fehérek jubiláris teniszversenye nagy érdeklődés mellett folyik. Eredmények: Férfi egyes: Caralius (Buc.)—Steiner II. (Makkabea) 6:0, 6:2; Poulieff—Steiner I. (NAC) 6:4, 6:4; Botez (Buc.)—Grama (Mures) 6:1, 6:0; Gitta (Gloria)—Grad (Sămson) 6:4, 6:3; Burger (Barkochba)—Petrovici (Crisana) 6:2, 8:6; Pusztay (TC)—Vladona (AC) 6:1, 6:2; Van Zylén (Belgium)—Petrovics Mihály (N) 6:1, 6:2; Női egyes: Dinah Ley (Anglia)—Arató Klári (Makkabea) 6:4, 6:1; Liszka Mancsi (NSE)—Baátz (TC) 7:5, 6:3; Barabássy Babko—Ocskay (NSE) 9:7, 6:2. Férfi páros: Pusztay, Wartenberg (TC)—Moys, Grad (Sămson) 6:1, 6:3; Poulieff, Botez (Buc.)—Baumann, Eisner (Makkabea) 6:0, 6:3.

Felrobbant a bomba a repülőgépben. Lisszabonból jelentik: Csúrtokón Ovar közelében lezuhant egy bombavető repülőgép. A szerencsétlenséget az okozta, hogy a gépen levő két bomba felrobbant. A két pilóta szénáégett.

Köszönetnyilvánítás
 Mindazon jóbarátoknak és ismerősöknek, akik vigasztalhatatlan fájdalomukat bármely formában enyhíteni igyekeztek, hálás köszönetet mond Fráter Pál és Hort-család.

minden nő álma

A Molnár és Moser kölniviz

Legtartosabb illat! Udlító hatás!

Az oradeai építőiparosok szövetsége közölrri teszi, hogy a bádigosok és szerelők 18-iki közgyűlése elmarad.

Halálozás. A Timisoara tószomszédságában épült Fratelián hirtelen elhunyt Buchmann Agoston tanár, 49 éves korában. Buchmann tanár igen képzett, művelt, közkedvelt ember volt, aki az impériumváltozásokor Jimbolean működött. Esküt nem tett, mire állását veszítette. Timisoarán telepedett meg, ahol egy bankban kapott pénztárosi állást. A bank tönkrement s Buchmann attól kezdve a piacon saját arúsított. Most hirtelen agyvérzést kapott és néhány óra leforgása alatt meghalt. Feleségén és két gyermekén kívül nagy rokonság gyászolja, köztük a Bănsăgban közmert Scheirick, Jäger és Tiroch családok. A holttestet Detára szállították át, a családi kriptába.

Somogyi Magdolna fiatal életének 10. évében Oradeán elhunyt. Temetése szombaton délután 4 órakor volt a járványórházból. (Kegyelet).

Két házba csapott a villám. Marghita. Saját tud. Szerdán este hat óra tájban Budapesten átvonult pusztító vihar este 9 óra tájban érkezett Bihar megye fölé és Suplacul de Barcau községben becsapott a villám Bagosi Pál gazdálkodó házába. A mennyezetet keresztül vágott a villám a szobába, ahol Bagosi 16 éves leánya és a macskájuk volt. A villám a macskát agyonstította, de a leánynak, Isten segédelmével, az ijedségen kívül nem történt baja. — Valea lui Miháiról jelenti tudósítónk, hogy ott éjjel 11 óra tájban dühöngött az átvonuló vihar és a lecsapot villám felgyújtotta özv. Facsar Jánosné házát. A tüzoltók csak a szomszédépületet tudták megmenteni, a ház s vele együtt az özvegy egész évi termése, s ezzel együtt minden vagyona elégett. A kár nem térül meg, mint nem volt biztosítva.

*** Emésztési gyengeség, vérszegénység, lesoványodás, sápadtság, mirigybetegségek, ekcémák, furunkulusok** esetében a természetes „**Ferenc József**” keserűvíz gyorsan szabályozza a belek annyira fontos működését és a vért biztosan felrészíti.

Állami tanerők nyelvviszsgálja. Timisoara. Saját tud. Az állami tanerőknek, akik most román tanfolyamon vettek részt, augusztus 15-én kellett volna nyelvviszgat tenniük. A nyelvviszgarára vonatkozó közelebbi rendelet még meg nem érkezett, sem a vizsgabizottság tagjait még nem nevezték ki. A kerületi tanügyi hatóságok egyelőre hivatalosan semmit nem tudnak, csak bucuresti lapjelentésekből olvasták, hogy állítólag 25-én kezdődik a vizsga. Addig az állami tanerők román tanfolyama tart. Nagy riadalmat keltett a craiovai kurzus katolikus felekezeti tanerőinél az a ikjelentés, hogy nekik is vizsgát kell tenniük. Mindenesetre erre aligha kerülhet a sor, miután a felekezeti tanerők úgye tisztázódott: újból nyelvviszgarára nem kell menniük.

Egy kőművesmester tragédiája. Timisoara. Saját tud. A gyárkúlvárosi temetőben a sírok között halva találták Jozst Mihály 52 éves volt kőművesmestert. Luminállal mérgezte meg magát. Jozst már a mult évben kísérelt meg öngyilkoságot, amikor is bezárkózott a lakásába s a butorokat petróleummal leöntve, felgyújtotta. Akkor nagynehezen meg lehetett menteni, mire a fákamrába rohant és felakasztotta magát. Egy rendőr észrevette s levágta a kötélről. A nyilván nem énelméű embert azonban végzetes elhatározásától eltéríteni nem lehetett.

tegy embernek
 rrcvonásai, de
 és visszaadja
 ségét

en új oldalról vilá-
 hatását B. Simonné
 amelyben — miután
 tes kura után meg-
 morbajától — a kö-
 Betegségem alatt az
 a gyakori görcsök
 megráncosodott, arc-
 almas jellegű öltöt-
 vel öregebbnek néz-
 . A Gastro D. felta-
 yok, mert egészé-
 ta eredetileg derűs,

ában nemrég felfe-
 l készül és páratlan
 mor-, bél-, vese és
 ökéletes pillanatnyi
 nteni magát a meg-
 ökéletes gyógyulást
 Ernő gyógyszerész-
 i 124. Vidékre után.

is kezdte a kutyá-
 édesapám, — aggo-

ra kutyákat s ilyen
 m, de ne féljen lel-
 nál, — nyugtattatta
 hű-
 melyek barátságos
 gyre közelebb hoz-

re apadt a távolság
 előben elkadt a szó.
 ya hirtelen egyé-
 netékké alakultak a
 állászo bozótt lett az
 s hízelegve simult
 vet pillanattal előbb
 os példányban lát-

történt ez. A négy
 tte előbb, hogy kép-
 gy mind a négyen
 volna.
 megismétlődjön a
 n híjába várták.

méh

ácuesciek, Opra Já-
 ni természeti csodá-
 si játékaról van szó,
 rázni a fizikusokra
 magát ismertetik.
 a régi székely óriás-
 vánatos megállapít-
 nek a tünemények s
 , illetve milyen idő-
 o a magyar Alföldet,
 s világszerte híressé,
 gy adná vissza a
 re pusztuló székely
 melyből eddig min-
 a székely.

FÖLDI ISTVÁN

irdői
es jegyek
 n kaphatók

Biztos gyógyhatás szív és vérkeringési zavaroknál, szervi, elhízásos érlemezésedés, vesebaj, vérszegénység, izomszűz, holyaghurut és kimerüléses idegesség esetén.

Női betegség a változások zavarok, fertőző betegségek, mérgezők nyomán fellépett idegbajok (Tabes stb.) esetében a legjobb eredménnyel.

Ivókurák, szakszerű orvosi kezelés.

Kitűnő konyha, elsőrendű szállodák. Diétás penziók mérsékelt árákkal. Új, modern uszoda, napfényes stranddal. **A CFR vonalain 50%-os utazási kedvezmény.** Állandó betonzene. Pausál-kurák az „Európa” utazási irodák útján.

Fürdőidény május 15-től október 1-ig. Prospektust, felvilágosítást szívesen küld **Muschong Buziási Gyógyfürdő R. T.**

Fürdőigazgatóság, (Banat) Buzias

Lezuhant a „halálfal” halálmotorosa. Sätmar. Saját tud. Erdély városait úgy az elmúlt év folyamán, mint az idén az úgynevezett „halálfal”-társulat járja. Mutatványuk a centrifugális erő törvényein alapszik. Egy hét méter magas, merőleges fafalon motorkerékpárral százhusz kilométeres sebességgel körbe számuldanak. A mutatványokat az elmúlt évben Titu Mihail volt motorkerékpárversenyző mutatta be egy Anny nevű fiatal hölgygel, az idén Sandu Voinsky fiatalemberrel bővült a társulat. Egy hét óta vannak Sätmaron és Titu Mihail csütörtökön este százkilométeres sebességgel rohant a falon kerékpárjával, amikor az első kerék villája hirtelen eltört és az artista négy méter magasságból a mélységbe zuhant. Növelte a szerencsétlenséget, hogy zuhanás közben a nehéz motorkerékpár rá esett. Ballába eltört és súlyos belső sérüléseket is szenvedett. Anny művésznőnek, aki a szerencsétlenség pillanatában szintén a halálfalon tartózkodott, nem történt baja.

* **Höhler harmonium** 13 regiszterrel — Weltorgel — új állapotban eladó. Sätmar. Str. Cipariu 4. Preis zongorahangoló.

Leégett a ház, míg a gazda bevásárolni volt. Marghita. Saját tud. Bale község határában a szőlőben lakik Bánóczi Károly gazdálkodó. Tegnapelőtt feleségével együtt a faluba mentek bevásárolni s mire hazaértek házuknak csak üszkeit találtak. Teljesen leégett. A községben vagy a faluban senki sem vette észre a tüzet. Minden valószínűség mellett szól, hogy a gazda távollétében vulkán felgyújtotta a házat. A csendőrség megindította a nyomozást.

Meghalt a kis Barátky Béla. Oradea. Saját tud. Megemlékeztünk arról a tragikus eseményről, amely Seleus községben történt, s melynek áldozata egy fiatal diák: Barátky Béla. A kis diákra harangozás közben ráesett a harang s olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy dacára a legmondosabb orvosi ápolásnak, — pénteken délután a kórházban meghalt. A megindított vizsgálat fogja tisztázni, hogyan történt a szerencsétlenség.

* **Ismeri Ön a Togal-t?** A Togal tabletták azonnal ható szer reumánál, közhvényéknél és ülőidegzásánál (isiasz), valamint ideg- és fejfájásnál. E szer rendkívül szerencsés összetételénél fogva és azon kitűnő eredmények alapján, amelyet a Togal-lal kiváló orvosok, számos klika és kórház közel húsz év leforgása alatt értek, általános elismerésre talált. A Togal a beteg anyagokat természetes uton távolítja el a testből és nagy mértékben baktériumölő hatású is. Minden gyógyszerárban kapható.

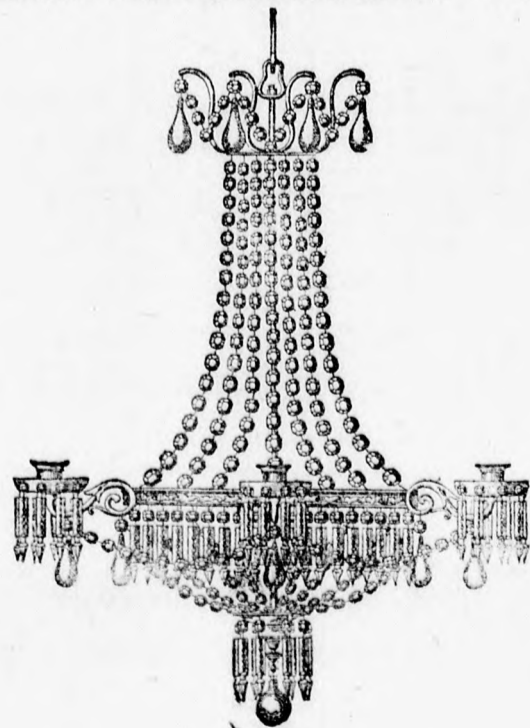
Egy fiatal gazda magólto feleségét s aztán felakasztotta magát. Odorheiu. Saját tud. László Albert Varghis községi fiatal gazda a Petreni községben, alig 20 éves Gábor Ilonát vette feleségül s a fiatal pár itt, az asszony községében kezdte meg az életet. Házasságuk azonban, amelyet a fiatalok nem egészen szívük szerint, hanem a lány nagypapjának, Gábor Mózes tekintélyes petreni gazdának a kívánságára kötöttek, nem volt boldog s az örökös civódások egyetlen leánykájuk megszületése után sem szűntek meg. Legutóbb az ellentétek annyira kiélesedtek a fiatal pár között, hogy egy ilyen szóváltás hevében a fiatal férj egy hosszú kést ragadott fel és ezzel háromszor a nyakába szurt feleségének. A fiatal asszonyt, aki pár pillanat alatt elvérzett, a férj az ágyba fektetve letakarta, maga pedig a szomszédos Sanpaul községbe ment át, hogy a csendőrsőrn jelentkezzék. Minthogy azonban az őrsőrn senkit sem talált, visszatért otthonába s ott, ügylászik, az útközben megérlelt elhatározásánál fogva, a szénapadlason felakasztotta magát. A borzalmas családi dráma megrendítő hatással van a környék lakóira.

Aki nem tud uszni, ne menjen mély vízbe. Turda. Saját tud. A bánya fürdőterületén levő 30 méter mély edesvízi erdei tóba belefutott egy Sipo Sászló nevű fiatalember. Uszni nem tudott s bár a partonállók többször figyelmeztették a halálos veszedelemre, a tó közepéig merészkedett, ahol egyszer csak elmerült. A tüzoltók csak estére tudták kihuzni a hullát a mély tó fenekéről.

Az igazságügyi és pénzügyi kisebbségi tisztviselők nyelvvizsgálója. Odorheiu. Saját tud. A nemrég nyelvvizsgálóra rendelt igazságügyi tisztviselők közül tizenkettő írásban kapta meg a rendeletet, hogy mivel a nyelvvizsgán elbuktak, szeptember 15-ével állásukból elbocsájtatnak. Más két tisztviselőt arra kötelezték, hogy hat hónap múlva újabb nyelvvizsgálóra álljanak. Az itteni törvényszéknél és járásbírósnál működő hat magyar kisebbségi szolga közül egynek már kiadták az elbocsátási rendelkezést. A pénzügyi hatóságoknál szolgáló kisebbségi tisztviselőket szeptember 13-14-én Clujon tartandó nyelvvizsgálóra rendelték. A megyéből 33 pénzügyi tisztviselő fog még vizsgára állani. Érthető rémületet keltett a közigazgatási tisztviselők között az a hír, hogy közülük is elbocsájtanak 37-et, a nyelvvizsga eredménytelensége címén. A községi jegyzők közül néhányat most rendeltek újból nyelvvizsgálóra.

A sätmari tüzoltóság megmentett egy lángbaborult községet. Saját tud. Szerdán este Salsig salajmegyei község több háza lángbaborult s a tűz terjedését a szél is elősegítette. A község vezetői a zalai és a környékbeli falvak tüzoltóit hívták segítségül, akik meg is érkeztek, de nem bírták az egyre jobban terjedő tüzzel. Buia-Marera telefonáltak segítségért, de az ottani tüzoltók nem tudtak kimenni, hanem jelentést tettek dr Ardelean vármegyei prefektusnak, akiknek rendelkezése a sätmari tüzoltók az új motoros fecskendővel vonultak ki a tüzhöz Gerényi Pál parancsnok vezetésével. Akkor már tíz épület állott lángokban, de rövidesen sikerült a tüzet lokalizálni, mert a szél is megfordult. A kár közel két millió lei.

Nagy nyomora miatt öngyilkos akart lenni. Oradea. Saját tud. Oradeán péntek délután hat órakor Sipo Mihály 56 éves, Hilária utca 15 szám alatt lakó munkanélküli a Holban utcai hid korlátjáról a Körösbe vetette magát. Az előrohánór rendőr, amint meglátta a fuldoklót, ledobta bluzát, belevette magát a vízbe és pár perccel belül partra hozta. Sipo, aki a hidról való leugrás közben gerincét és egyik karját is megsértette, elmondta, hogy négytagú családjával már hónapok óta a legnagyobb nyomorban és nélkülözések között él és emiatt elkeseredésében követte el tettét.

Stalaly-üveg csillárak. A gyárban, 14 drb „Kereszt-út” olajfestmény, 80x145 cm. keményfaramakkal, finom kivitelben, ugyanint mindenféle egyházi szerek és tárgyak nagyban és kicsinyben kaphatók

A. Anca egyházi szerek kereskedésében, Cluj, Str. Regina Maria No. 43. — Kérjen árjegyzéket.

* **Dugulás és aranyeres bántalmak,** gyomor- és bélzavarok, máj- és lépduzzadás, a has alandó puffadtsága és a rekeszizom gyakori feloldása, hát- és derékfájás ellen a természetadta „**Ferenc József**” keserűvíz, kisebb adagokban elosztva, naponta többször bevéve, hathatós segítséget nyújt. Tudományosan megfigyelések beigazolták, hogy a **Ferenc József** víz alhasi megbetegedések esetében — túltáplált, vérbő egyéneknél is — gyorsan, biztosan és mindig enyhén hat.

Megtalálták a Pruthba fult tanító holttestét. Iasiból jelentik: Hírül adtuk azt a borzalmas szerencsétlenséget, amely pár nappal ezelőtt játszódott le a Pruth-folyó medrében és amelynek áldozata a román tanfolyamra berendelt György Béla 26 éves Ciuc-i római katolikus tanító volt. A fiatal tanító több kollégájával a folyóban fürdött, mikor váratlanul egyik tanítónó elsüllyedt a vízben. A tanítók egymásután vetették magukat a hullámokba, köztük György Béla is. A mentés nehezen ment, mert a fuldokló tanítónó egy kilencméteres gödörbe került. Ekkor következett be a fiatal tanító tragédiája. Csak a véletlennek köszönhető, hogy a szerencsétlenségnek nem volt több áldozata, mert a mentési munkálatok után többen ajultán kerültek el a földön, köztük Macekassy Attila zalai tanár is. György Béla holttestét hosszas keresés után tegnap reggel megtalálták a folyó medrében. Tegnap reggel a városba érkeztek a szerencsétlen tanító hozzátartozói, akik holttestét hazaszállították Clucha.

Sätmarhegy termését jég pusztította. Saját tud. A Sätmarhoz tartozó Sätmarhegyet, amelynek különösen szőlőgazdasága fejlett, jégverés pusztította. Mogyoró nagysága jégtek estek és a szőlőszemeket kihalasztotta. Az állagkár huszonöt százalékos. A gazdák megállapítása szerint a kárt nagyrészt kiveverik, ha az idő száraz lesz, mert így a felhasadt szemek beheggednek. De ha esős idő következik, úgy rohadásnak indul és elpusztítják az egész megsértett szőlőfűrtöt.

Bármilyen könyvrendelést csakis az összeg előzetes beküldése vagy annak utánvételezése mellett teljesíthet könyvpostálynk.

Öngyújtogatás gyanúja miatt őrizetbe vettek egy oradeai kereskedőt. Oradeán péntek este tízenegy óra körül a Gen. Mosoiu utca 4 számú házban levő Spitz Sándor-féle képerkező üzlet raktárában tűz ütött ki. A tűz, amit a tüzoltók rövid munka után eloltottak, a raktárban felhalmozott gyulékony faanyagok között, eddig még meg nem állapítható körülmények között keletkezett. A kár jelentéktelen. A rendőrség egyébként őrizetbe vették Spitz Sándor cégtulajdonost, mert az a gyanu, hogy öngyújtogatás esete áll fenn.

Lovastól együtt elrabolták egy gazdálkodó 8 éves kislát. Vakmerő gyermekrablás ügyében nyomoz az oradeai rendőrség. Mundra Ioan ürügdí gazdálkodó Todor nevű nyolcéves kislát tűnt el titokzatos körülmények között. A gyermek, aki korát meghazudtoló ügyességgel ülte meg a lovat, csütörtökön délután elindult lóháton a faluból, hogy félóránnyira lévő tanyájukon, ahol éppen a eséplési munkálatok folytak, meglátogassa édesapját. A gyermek azonban nem érkezett meg: útközben lovastól együtt eltűnt. Az apa, csak késő este odahaza értesült fia eltűnéséről s a csendőrséggel átkutatták az egész környéket, amorre a gyermek lovagolt, de sehol semmi nyomot nem találtak. Az oradeai rendőrségnek az a feltevése, hogy az a cigánykaraván rabolta el lovastól együtt a gyermeket, amely a napokban haladt át a falun. A nyomozás folyik.

Könyvkiadási statisztika a múlt esztendőről. Budapestről jelentik: A könyvtermelés nemzetközi és magyarországi adatait ismerteti legújabb számában a Magyar Statisztikai Szemle. A kimutatás szerint a könyvtermelés kisebb méretű volt, mint az előző esztendőben. Legtöbb könyv, 32.379 Oroszországban jelent meg, utána sorrendben Németország következik 21.601 könyvvel, majd Nagy-Britania 15.022 számmal, Franciaország 12.971 megjelent könyvvel. Az Egyesült Államokban 892 könyv jelent meg a kimutatás esztendőjében. Magyarországon a Corvinia kimutatása szerint 3920 könyv jelent meg az elmúlt esztendőben. A könyvtermelésnek a lélekszámmal való viszonyítása Dániának juttatja az első helyet, ahol 10.000 lélekre 9,1 könyv jutott. Magyarországon ez az arányszám 2,9-et tesz ki, ami közepes arányszám, tekintettel arra, hogy az Amerikai Egyesült Államokban 10.000 lélekre csak 0,6 könyv, Belgiumban 2,1, Franciaországra 3,1 könyv jut. A Magyarországon megjelent 3920 könyv közül 1021 szépirodalmi, 356 társadalomtudományi, jogi és közigazgatási, 295 tankönyv, 200 közzgazdasági és mezőgazdasági, 186 nyelvészeti és irodalmi, 193 természettudományi, 142 orvosi, 115 művészeti és 175 történelmi tartalmú. A fordított könyvek száma a Corvina szerint 345-öt tesz ki.

KÉT TÖRTÉNELEM

A világi történelem sodrában élünk. Érezzük, hogy visz magával s nem tudjuk, hogy hová. Minden révet kikezdet, minden otthont felforgatott. Csak alig néhány évtizedhez képest egészen elváltozott az államok arca. A népek akarata helyett, melynek érvényesülése nemrég még ideál volt, ma erős egyéniségek rövid idő alatt átalakítanak egész országokat. Nevüket naponta emlegetjük, hol tisztelettel, hol rémteli megvetéssel.

Majdnem minden napnak meg van a maga történelmi jelentősége. A nemzetközi politikában hol összességben húzódnak, hoi tágulnak a szövetségek. Itt legalább láthatjuk, hogy kik és miként csinálják történelmüket. De a társadalom életében köd üli meg a kijegecesedési pontokat is. Csak azt tudjuk, hogy átalakulóban vagyunk, hogy egy egyszerűbb és igazságosabb élet küzd a maga jogáért és a mi jövőnkért.

A másik történelem-napsugár tiszta. Pedig az is nap-nap után küzdelemben születik. Az Egyházat is mindegyre vihar támadta meg s gyökeréig megrengeti. Hatalmasok mennek neki a hit tartalmának. A bűnök s erénynek alapfogalmait, a megváltásnak tényét és gyümölcseit akarják kitépni a nép szívéből. A serdülő lelkeket ragadozzák el az Egyháztól s belőlük akarnak Isten nélküli új nemzedéket formálni maguknak. Gondoljunk Oroszországra, Mexikóra, Németországra. S az Egyház történelme mégis napsugártisztta.

A Gondvielés más országokban megmutatja a jövőt. Harminc évvel ezelőtt Combes Emil elszakította országát a Vatikántól. Ugyanannak az országnak külügyminisztere, Laval Péter hódoló látogatásra lépett át a Vatikán küszöbén, mikor az örökváros régi harangjai Angelusra kondultak. S Laval a pápai audiencia után tétlenül hajtott a Szent Péter-bazilikában az Oltáriszentség s az apostolfejedelem sírja előtt. Óriási történelmi jelentőség! Intő példa más országoknak. Hazatérve Laval kijelentette a Quai d'Orsayban összejött újságírók, tehát a világ közvéleménye előtt, hogy az olasz-francia szövetség a keresztény műveltség megvédését jelenti. Harminc év elég volt ahog, hogy Loubet és Delcassé után Laval képviselje Franciaországot Rómában. Ez a tiszta egyháztörténelem.

Hatvanöt évvel ezelőtt a pápaság függetlensége alig tudott megállni külső támogatás nélkül, pedig akkor még világi uralmára remélt támaszkodni. Ma csak néhány háztömeg a Vatikánváros s mégis fejedelmi függetlensége s erkölcsi hatalma páratlanul áll az egész világ szemében. 1870 szeptember 20-án alig volt külföldi képviselő a pápai udvarban s ma minden számottevő hatalomnak van vatikáni követe. Ez a tiszta egyháztörténelem.

De még jobban látjuk a pápaság világbecsértékét, ha összehasonlítjuk VI. Piusnak és VII. Piusnak külföldi útjait XI. Pius személyi képviselőjének utazásaival. Az első könyörögni kényszerül Wienben, a második fogságba vetetik Párizsban, a harmadik legátusát Rio de Janeiróban egy egész földrész népe ujjongva fogadja és Lourdesben a mindenünnen oda-seregelt százezrek úgy hallgatnak, mint aki egyedül van hivatva tanítani és irányítani a népeket. Ez a tiszta egyháztörténelem.

S ha a mai államférfiak közt valakinek ítéllete értékkel bír, az bizonyára az olasz kormányfő. Karácsony tájban egy párizsi lapban cikket írt az Egyháztól. Ha visszatérünk ma e cikkre, azért tesszük, mert történelmi súlya van: „A nyugati műveltség egész története, — írja Mussolini — a római birodalomtól napjainkig, Diokleciántól Bismarckig arra tanít, hogy valahányszor egy állam összeütközésbe kerül az Egyházzal, mindig az állam kerül ki vesztesen a küzdelemből. A vallás elleni küzdelem hadakozás a megfoghatatlan, az érinthetetlen ellen; nyílt harc a szellem ellen ott, ahol a szellem mélyebb és bensőbb. Be van immár bizonyítva, hogy az államnak még olyan éles fegyverei sem képesek halálos sebet ejteni az Egyházon... Az állam csak egy másik állam ellen tud hadat viselni, azt legyőzheti, szétdarabolhatja, megcsönkíthatja és átalakíthatja; de ha a vallást veszi üldözőbe, még arra sem képes, hogy fegyverei-

nek biztos s meghatározott célpontot állítson.” Jellemző Mussolini logikájára a valóságok ilyenén beállítása. De igaz van, hisz Bismarck vagy előtte Napoleon példája eléggé igazolja azt, hogy hiábavaló a vallás ellen küzdeni.

Téves volna azonban azt gondolni, hogy Mussolini csak azért kötött békét az Egyházzal, mert az ellene való küzdelmet kilátástalannak látja. Nem! Ő az Egyházzal együttműködést keresett és talált. Szemben nagynevű elődjének, Giolittinek felfogásával, aki szerint az Egyház s az állam két oly végtelen vonal, mely sohasem találkozik, Mussolini azt vallja, hogy a lelki hatalom igen sok esetben találkozik a világi hatalommal, hisz emberalanyuk egy és ugyanaz. De nem avatkozik bele az Egyház ügyeibe. Azt, hogy az állam régi dogmákat megdöntön s helyükbe a faj, a vér vagy más „északiság” eszméit állítsa, éppoly képtelenségnek mondja, mint azt, hogy bíbornokok állapítsák meg az állam részére az ágyúk átmérését. „Nincs ma kormány, — írja Mussolini —, mely nagyobb hatalomözpontosító és egyeduralmúbb volna a fassiszta rezsimnél, de nem ártja bele magát oly dolgokba, melyek joghatóságán kívül fekszenek. S ezen szavakban az Egyház szabadságát határozza meg abban az államban, hol az Egyház feje székel. Ez is tiszta egyháztörténelem.

S mit mondjunk az Egyháznak mai társadalmi vonatkozásáról? A brazilai parlament ülésén az egyik képviselő így szól az ott jelenlevő Pacelli bíbornokhoz: „Az Egyháznak szociális tanítása ezen utóbbi években bebizonyította a történelem előtt újra, hogy igazának, igazságosságának, szeretetének és békéjének legyőzhetetlen ereje van, mert ezen kincseket a szent Evangéliumból meríti.” Egy Egyház konzervatív, mert őrzi az emberiség örök értékeit,

de amellet mindig haladó, mert az értékeket a világ átalakulása szerint valóra akarja váltani anélkül, hogy vakmerően újító lenne, mindig ifjú erővel alkalmazza elveit az emberiség boldogulására. Sehol, bármerre nézzünk, nincsenek más elvek, melyek szerint az életet újra el lehetne rendezni. A felelős vezetők tanácsolatlanul állanak. Az Egyház prédikációja a szociális igazságról, a békéről s a szeretetről az irány. Ez is tiszta egyháztörténelem.

Lehet-e ezt a hangot nem hallani? Lehet-e elkerülni az Egyházzal való szembetalálkozást? Calles tábornok, a mexikói vérengző egyházüldöző nagy beleségében Mexikón kívül keresett kórházat s a los-angelesi Szent Vince-apácák házába vitette magát. A kapuban össze-találkozott a nagy kereszttel, a lépcsőházban Szent Vince szobrával, az ápolónővérek keblén a feszülettel, ágyával szemben a Megváltó képével. Ugyanaz a Calles, aki a 16 éves *De la Mora Tamást* felakasztatta, mert a Szent Szív skapulárét viselte.

Fehérvasárnap pedig Rómában imaórát tartott a pápa. A Szent Péter-templom megtelt imádkozókkal. Aki ott volt, újra átélhette, mert maga előtt látta azt a fonséges tény, hogy van Egy-Ház, hol a világ összes népei otthon vannak, van egy látható közös atyjuk, akivel egy hitben, egy jóakarásban, egy áhitatban imádkoznak azért, hogy végre béke legyen odaát is, a másik történelemben. S a nemzetköziség s katolikus egység szentpéteri képében mindenkit elragadott ezerkétszáz hollandi gyári munkásleány éneklő csoportja. A lelkük lobogott kézfő selyem zászlóikban. A mindegyre magasba lendülő ezerkétszáz fehérkesztyűs kéz messi gyárakban dolgozik, az a sok vig fiatal szív egy másik földdarabot szeret, mely a hazája. De itt mindenki, aki az Egyháznak tagja, egyforma s teljes joggal otthon van, a föld és az ég minden kincsét egyformán bírja. Messzibe világító egyháztörténelem.

Dr. REJÓD TIBORC (Gstaad).

„Nem a háború, hanem a béke híveit fogom megáldani”

X. Pius pápa születésének 100. évfordulója alkalmából érdekes visszaemlékezéseket közöl a szentéletű pápáról a vatikáni nyomda kiadásában megjelenő latinnyelvű havi folyóirat, az *Alma Romana*.

Mikor a tarvisi szeminárium egykori szorgalmas növendéke 1903-ban a pápai trónt elfoglalta, a francia bíborosok elégedetlenkedtek. „Az Ur irlalmazzon nektek, — mondták —, hogy olyant választottatok pápává, aki nem tud franciául!” valóban, a pápa nem tudott se franciául, se angolul, se németül és ifjúkora óta

soha sem kereste a tudósokkal való vitaközösöket, nem pályázott egyetemi katedrákra. Minderre nem ért rá, annyira lekötötte minden idejét az egyház, hiszen ennek szentelte minden gondolatát, minden energiáját. Alig jutott Szt. Péter örökébe, rögtön hozzáfogott kedvenc eszméje megvalósításához, a kánonjogi művek egybegyűjtéséhez és kodifikálásához, amit majdnem befejezve hagyott hátra elhunytakor. Belátva a modernizmus jelszava alatt terjesztett filozófiai szállóigék és elvek metelyező hatását, emlékezetes „Pascendi” kezdetű enciklikájában rendíthetetlen bátorsággal támadta és bélyegezte meg az eretnkség vádjával a hit álcázott vagy nyílt ellenségeit.

Mikor *Merry de Val* bíboros államtitkár el- ujságotla neki a szerajevói merénylet híret, a pápa megdöbbenve fakadt e látnoki szavakra: „Oly szikra ez, mely nagy tüzvész fog lángra lobbantani! Hány népnek, hány városnak, hány falunak, hány családnak, hány anyának kell majd könnyekre fakadnia és gyászruhát öltönie!”

X. Pius bölcs emberszeretete irtózott még a gondolatától is a vérontásnak s ami töle telt, meg is tette, hogy elejét vegye a szörnyű katasztrófának. Mikor az osztrák-magyar követ azt kívánta tőle, hogy adja áldását a monarchia hadba induló csapataira, ezt az emlékezetes választ adta: „Nem a háború, hanem a béke híveit fogom megáldani.” Elképzelhető, mennyire lesújtotta őt fáradozásainak sikertelensége! Súlyos szervi baja (uricoemia), mely mellett az izgalmak kerülésével gondos orvosi ápolás mellett hosszú évekig élhetett volna, annyira rosszra fordult, hogy 1914 aug. 15-én örök álomra hunyta le jóságos szemeit.

Templomberendezések
Templomfelszerelések
Kegyűgyak
Reverendák, címádák
Papi öltönyök
Cingulus, Leó-gallér
Miseruhák Miseruhaanyagok

ECCLESIA rt.

Budapest, IV. Váci-utca 59.
 Tel. Aut. 84-0-46.

res bántalmak, gyomor-
lépduzzadás, a has ál-
rekeszizom gyakori fel-
jás ellen a természet-
erővíz, kisebb adagokba
r bevéve, hathatós segít-
s megfigyelések beiga-
zsei viz alhasi megbete-
táplált, vérbő egyének-
n és mindig enyhén hat-

va fult tanító holttestét,
adtuk azt a borzalmas
pár nappal ezelőtt já-
medrében és amelynek
yamra berendelt György
ai katolikus tanító volt.
égájával a folyóban für-
egyik tanítónő elszű-
k egymásután vetették
közük György Béla is,
mert a földökli tanító-
dörbe került. Ekkor kö-
mitő tragédiája. Csak a
nogy a szerencsétlenség-
zozata, mert a mentési
ájultán terültek el a
y Attila zálaui tanár is.
összas keresés után teg-
a folyó medrében. Teg-
rkeztek a szerencsétlen
k holttestét hazaszállí-

ését jég pusztította,
tartozó Salmaregyet,
szőlőgazdasága fejlett,
nyoró nagyságu jegek
t kihasította. Az átlag-
s. A gazdák megállá-
nyrészt kiheverik, ha az
gy a felhasadt szemek
s idő következik, úgy
elpusztítják az egész

blést csakis az összea elő-
ak utánoztelezése mellett

ja miatt őrizte vette
Oradeán péntek este
n. Mosoiu utca 4 számú
or-féle képeretező üzlet
A tűz, amit a tüzoltók
oltak, a raktárban fel-
nyagok között, eddig még
rűlmények között kelet-
en. A rendőrség egyéb-
z Sándor cégtulajdonost,
öngyújtogatás esete áll

olták egy gazdálkodó 8
gyermekrablás ügyében
ndörség. Mundra Ioan
r nevű nyolcéves kislia
mények között. A gyer-
adtól ügyességgel ülte
n délután elindult lö-
lőránnyira lévő tanyájú-
si munkálatok folytak.
A gyermek azonban nem
lovastól együtt elünt.
odahaza értesült fia el-
gel átkutatják az egész
rmek lovagolt, de sehol
ltak. Az oradeai rendő-
gy az a cigánykaraván
t a gyermeket, amely a
lun. A nyomozás folvik.

tika a mult esztendőrl.
könyvtermelés nemzet-
adatait ismerteti leg-
ar Statisztikai Szemle.
nyvtermelés kisebb mé-
s esztendőben. Legtöbb
gban jelent meg, utana
g következnek 21.601
ítania 15.022 számmal,
megjelent könyvvel. Az
92 könyv jelent meg a
Magyarországon a Cor-
3920 könyv jelent meg
A könyvtermelésnek a
nyitása Dániának juttat-
0.000 lélekre 9.1 könyv
ez az arányszám 29-et
nyszám, tekintettel arra,
sült Államokban 10.000
Belgumban 21, Francia-
A Magyarországon meg-
1021 szépirodalmi, 356
gi és közigazgatási, 295
sági és mezőgazdasági,
lmi, 193 természettudo-
művészeti és 175 törté-
tott könyvek száma a
sz ki.

Ujabb római amphiteátrumot ásnak ki Óbudán

Budapest legrégebb emlékeiről nem maradt írás, titkait féltékenyen őrzi a föld. A régész is nehéz detektív munkát végez. Ismeri a különböző korok ujjlenyomatát, könyvet vezet a bűnözőről, rendszerbe foglalja s ha egy újabb bűneset fordul elő, munkába lép a régész-detektív, fölboncolja a földet, megvizsgálja az emlékeket s megállapítása teljesebbé teszi az eddigi hiányos ismereteinket a régi Pest és Buda multjáról.

Igy ma már világos képünk van arról, hogy a honfoglaláskor mi vonzotta ide az első települést. Az alap, amelybe kapaszkodhattak a multak rájuk maradt hagyatéka volt, melyet új szellemmel megtöltve folytattak s mely változatos korszakok, pusztulások, tatár-török veszedelmeken keresztül a nagy Budapest építéséhez vezetett.

Itt, Budán és Óbudán a csilingelő villamos, a házak és a macskaköveken kopogó léptek alatt évezredek kulturát rejt a föld. Büszke lehet a multjára Budapest. Bár egyike a legfiatalabb világvárosoknak, oly nemes ősökkel rendelkezik, hogyha a városokra egy gothai almanachot fektetnének föl, Budapest nemcsak abc sorrendben, hanem egyébként is az első helyek egyikét foglalná el.

Detektív sétánk alkalmával az első megállót a Tabánnál tartjuk, melyet a modern városrendészet olyan helyzetbe állított vissza, mintha Krisztus előtt a negyedik évezredben volnánk. Hozzáképezzük a ma már nem látható Órdögárok nádiban gazdag, mocsaras terepét, mely a vizimadarak huzásától hangos. Így festhetett valóban a Tabán, mikor a harmadik évezred végén a csiszolt kőkorszak embere ott először megjelent és kezdetleges eszközeivel földbevált putrit épített magának. Ezeknek a nyomaira rábukkantak a detektívek. Jöttek más népek, megjelent a bronzkor embere, jöttek az illírek, kelták, rómaiak és utánuk előkerültek az árpádok tüzhelyek nyomai is. Esztergom után a Tabán e pontján volt a legfontosabb révátkelő a Dunán, mely Keletnek Bizánc felől irányuló kereskedelmét továbbította nyugatra.

Ha a budai oldalon sétánkat tovább folytatjuk, mindig új dolgokra akadunk, melyeket most tár fel a régészeti kutatás.

Van Óbudának egy ujonnan elkeresztelt utcája, a Nagyszombati-utca. Elvették régi, becsületes nevét, a Határ-utca nevet, melynek tradíciója volt a budai oldalon, hisz éppen ez jelezte a határt Óbuda és Ujlak között. Arka is volt, amely a két várost elválasztotta s amelyet ma már betömték s ezzel az árokbetöméssel együtt egészen eltörölték a város egyik tradíció-őrző helyének a nevét. Emellett a régi utca mellett egy eliptikus alakú házcsoport látható, amelynek neve régebben Galgenberg (akasztófadomb) volt. Itt lakott Óbuda söpredéke. Már 1820-ban sejtette egy budai kamaráinspektor, Németh Sándor, hogy ez alatt a házcsoport alatt egy római cirkusz rejtőzik s hogy a házak is azért épültek eliptikus formában, mert az építkezéshez a régi cirkusz falait használták föl.

A sejtések valóra váltak, az ásók nyomán amfiteátrum északi körfala bontakozott ki. Három-négy év múlva, a munka befejezése után díszes park közepén előttünk fog állani Aquincum új amfiteátruma, mely kicsinyített mása lesz olaszországi — veronai — társának. Ez az amfiteátrum, melyet Antonius Pius császár uralkodása alatt az aquincumi háziezred épített — jelezte a római katonaváros régi határát.

A római tábor hatalmas alakkal volt körülvéve. Eddig csak sejtettük, hogy hol lehet a tábor déli fala, most azonban a kutatás napfényre hozta ezt is, a Calvin-utcai református templomtól délre. A tábornak ezen a helyen volt a délnyugati saroktornya és ebben a szögletben a magyar középkor egyik legszebb templomát tárta föl Lux Kálmán és ma is kutatja további nyomait.

A római tábor közepén, a katonai kórház

mellett, egy nagy közfürdő állott, melyről írott adataink is vannak, hogy Krisztus után 268-ban kijavították és át is építették. A napokban Budapestén járt római egyetemi tanár, Lugli Giuseppe is elragadtatva nyilatkozott a hypocaustum oszlopos berendezéséről, melynek párját még Itáliában sem ismeri, pedig ő Róma első topografusa.

Ha elhagyjuk a ma is gőzfürdőszaggal telített római fürdőt, a Kórház-utcán keresztül utunk a Vihar-utca felé. Ez a rész a római korban a temetőhöz tartozott. Pár évvel ezelőtt ásták ki Óbudán az első ókeresztény templomocskát, mely lóhere-alaku alaprajza után cella trichora néven ismeretes. (Galterer Ferenc mérnök erről mutatja ki cikksorozatában, hogy Fehérgyházával azonos.) Ettől nem messze, utépítés alkalmával, falakra bukkantak a Vihar-utca felé és mint egy újabb bűnjelre, a detektívek azonnal rátették a kezüket. Hosszu és kitaró nyomozás meghozta fáradozásuk eredményét. A már akkor keresztény rómaiságnak temetői-templomszerű épülete bontakozott ki. A csarnokban, a szentélyben és a környéken is sírokra bukkant a kutató ásó. Ha régebben tagadták is, hogy a Kereszt és az Olympus küzdelmében a Duna e szakasza epp a Rómától való nagy távolság miatt szerepet nem játszhatott; ezek az újabb leletek világosan bizonyítják az ellenkezőjét.

Sétánkat a főtéren fejezzük be, hol az újabb vizesölefedtetések alkalmával a római tábor belsejében egy nagyméretű középkori templom romjaira bukkantak. A dohánygyár vezetőségének előzékenysége folytán sikerült a gyár udvarán a templom támpilléres szentélyezárodását is megtalálni. Nem messze ettől, északra, a Matróz-utca felé egy hasonló nagyméretű támpilléres egyházi épület nyomai bukkannak elő. Ezeknek építési kora — az alaprajz, az építészeti stílus nyomán — a XIV-ik század második felére tehető. Abba a korbba, midőn Nagy Lajos édesanyja, Erzsébet özvegy királynyszony, a ránézve kellemetlen emlékü visegrádi várpalotából székhelyét Budára tette át, hogy kedves Clarissái körében élje le élete hátralévő napjait.

Sokat rejt még Óbuda földje, csak meg kell szőlaltatni s beszél a mult eltemetett emlékeiről — a detektívek tolmácsolása nyomán.

S. M.

A szem — nem a lélek tükre?

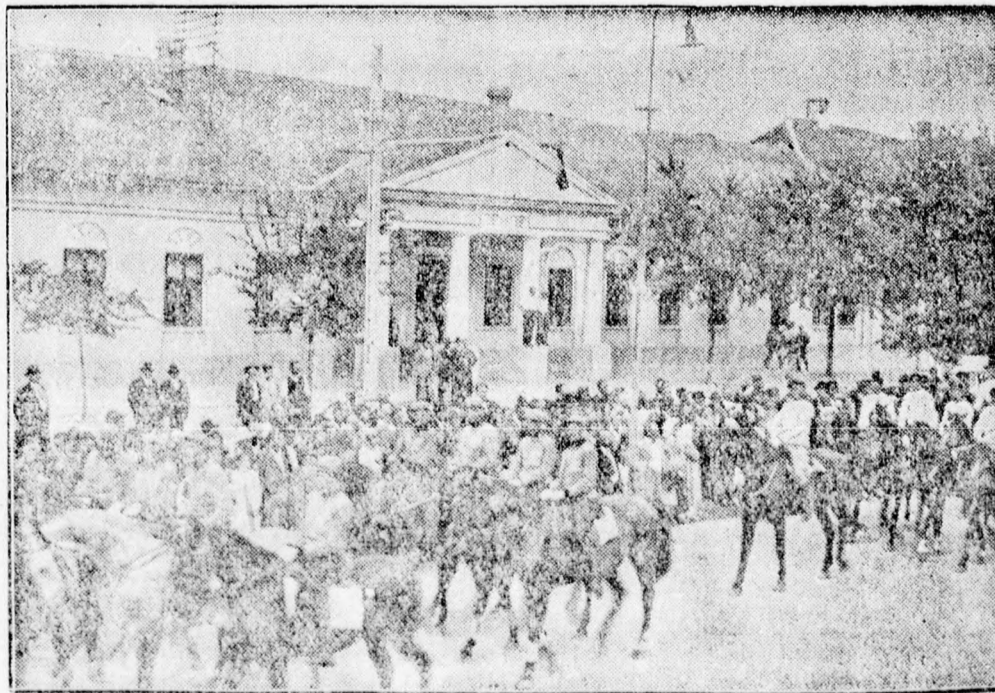
Berlinből jelentik: Az egyik híres német természettudós érdekes nyilatkozatot adott arról, hogy nem minden emberi közmondás felel meg a valóságnak. Így például alaptalan az az általános ismert mondás, hogy a szem a lélek tükre. A tudós szerint a valóságban a szem teljesen kifejezéstelen, ha mindgyárt csodálatos optikai berendezkedés is. A szem egyedül mozgási képessége úgy az embernél, mint a magasabbrendű állatoknál az, hogy a pupilla kitágul, vagy megszűkül. Ezt a változást is azonban kizárólag a fény erőssége idézi elő. Az érzelmek kifejezése úgy az embernél, mint némely magasabbrendű állatnál kizárólag az arcvonások megváltozásán észlelhető, amit különben egész egyszerű kísérlettel lehet igazolni.

Ha az ember valakit függöny, vagy nagy darab papír mögé állít és azon két lyukat vág a szemek részére, úgyhogy a mögötte álló személyt nem lehet látni, akkor kiderül, hogy az illetőt a szeméről nem lehet felismerni. Ez csak abban az esetben lehetséges, ha a pupillának valami rendkívül feltűnő színe van. Megtörtént már az is, hogy évtizedeken át együttélő házaspárok sem ismerték fel egymást ily módon csak a szemükről.

Az arckifejezést megváltoztatni az emberen kívül néhány magasabbrendű állat is tudja, már a madár azonban csak hangjának megváltoztatásával és szárnycsapkodással tud kifejezést adni érzelmeinek. A legtöbb állatnál úgy az arcnak, mint a szemnek nincs semmi kifejezése. A bagolynek merev kifejezést kölcsönöz szeme, a kígyó szeme pedig teljesen mozdulatlan, mivel átlátszó bőrrel van bevonva, amelyet a kígyó védős alkalmával ugyancsak elveszt. Az a nézet, hogy a kígyó hipnotizálja áldozatát és így képtelenné teszi a menekülésre: teljesen alaptalan.

Az állatok szemének vizsgálata igen érdekes eredménnyel jár. Az állatok szemének pupillája a legkülönbözőbb alakú és a legkülönbözőbb fényben csillog. Vannak kerek, ovális, sőt szögletes szemek és az alakból könnyen lehet következtetni a szóbanforgó állat tulajdonságaira. Ha az állatnak nagy, nyitott szeme van és pupillája erősen tágulhat, biztos valami éjjeli állatról van szó. Ezzel ellentétben a rozmár szeme erősen fátyalos, ami arra mutat, hogy az állat vizilakó és alkalmazkodni kell a tengerhez. Csodálatos szeme van a krokodilusnak, amelyet különben általában utálatos állatnak tartanak. Nincs az a szépségkirálynő, kinek szeme versenyezhetne a krokodilus szemével. A krokodilusnak olyan irisze van, amely aranyporfényben csillog. Hasonló szemük van a békáknak is.

Az állatszemek szerkezete igen különböző és sok egyáltalán nem hasonlít az emberi szemhez. A rovarok szeme például már csak a színeket különbözteti meg és van olyan rovarszem, amely számos kis részből áll, úgyhogy az illető rovar mozaikszerűen lát. A légynek szeme csak a fényhatásokat fogja fel és így észreveszi az árnyékokat, amely reá esik és veszélyt jelent számára.

Német ünnepség Ujverbáson.

Jugoszláviában, a Bácskában van Ujverbász, amelynek fennállása 150 éves fordulóját most ünnepelték meg az ottani németek, akik régi népviseleteikben vonultak fel.

n lélek

A vitorlázó repülés

Irta: Stef Tibor mérnök, vitorlázó repülő

Evek óta folyik világszerte és Magyarországon is vitorlázórepülés, a nagyközönség szélesebb rétegeiből kevesen tudják, mi is a lényege ennek a gyönyörű, fiatal és a maga nemében páratlanul álló légisportnak, melynek „őskora” alig másfél évtizeddel ezelőtt zajlott le.

Az első komoly kísérletek az 1900-as években folytak. Az uttörő munkát *Lilienthal Ottó* indította meg. Az első időtartamrekord alig haladta meg a 60 másodpercet. A világháború vérzivatarja meggátolta a további kísérletezést és a motoros hadi aviatika fejlődését hozta magával. Az 1920-as években indul meg újra a kutatómunka a bajor-porosz határon fekvő Röhn-hegységben. A nagyobb technikai felkészültség most már hamarosan diadalra segíti az eszmét és 1922-ben *Ferdinand Schulz* egy órát meghaladó időt repül magaeépítette motor nélküli gépével. Az első perces lesiklásoktól eljutottunk a mai 36 és félórás időtartalomrekordig. Motor nélküli géppel 4600 méter magasra és légvonalban mért 500 km. távolságra jutottak már el német pilóták. A magyarok a még csak öt év óta úzított sportban az elsők közé küzdötték fel magukat. *Rotter Lajos* 24 óra 14 perces időtartam, 1840 m.-es magassági és legújabb 265 km.-es távolsági repülése biztosította a magyar vitorlázórepülés számára a németek után az első helyet, messze megelőzve a hatalmas anyagi és technikai felkészültséggel rendelkező nyugateurópai államokat.

Az eredmények a légtenger fokozatos feltárásával, a légmozgások sajátosságainak megismerésével és ezek célszerű felhasználásával váltak lehetővé. Természetesen mindez még nem elegendő, csak a modern mérnöki munka segítségével tervezett áramvonalas gépépítés adta meg a közvetlen eszközt a pilótának céljai eléréséhez.

Hogyan emelkedik a levegőbe a motor nélküli gép, hogyan lehet vele távrepülést végezni és hogyan lehet vele, látszólag hajtóerő nélkül, a kiindulási pont fölé emelkedni? Ezek azok a kérdések, melyeket elsősorban kell megvilágítani. Hajmeresztő akrobatikát látnak legtöbben a vitorlázórepülésben, holott biztonságosabb és veszélytelenebb sportja nincs a földnek. Míngyárt itt le kell szegeznünk, hogy a motor nélküli repülőgép stabil légi jármű, mely minden helyzetben kormányozható. Leszállásnál a pilóta szabadon választhatja ki a tetszése szerinti helyet, ahol földet akar érni és leszállását minden esetben teljes biztonsággal végezheti el.

A vitorlázó repülés alapja

A vitorlázórepülés lényegét úgy érthetjük meg legkönnyebben, ha először a vitorlázás alapját, minden repülés első megnyilatkozási formáját: a siklórepülést vesszük vizsgálat alá.

A nyugvón légtérben, azaz szélsőségekbe siklórepülést végző gép összehasonlítható egy lejtős úton legördülő kerékpárral. A siklásban lévő gép, éppen úgy, mint a kerékpár, a továbbhaladáshoz szükséges munkát a gravitációs erőterben elfoglalt magassági helyzetének fokozatos csökkenéséből meríti. Más szavakkal fogalmazva: a sikló gép hajtóereje a gép saját súlya, mely a szárnyak által meghatározott kényszerpályán mozgatja előre a szerkezetet. Szélsőségekben tehát a siklórepülés csak magasságvesztéssel végezhető.

A felhők világába vágyódó repülők azonban nem elégedtek meg a lesiklásokkal. Új lehetőségeket kerestek és találtak is, mikor gépü-

ket emelkedő légáramlásba kormányozták. Itt már magasságyeréssel járt a siklórepülés és a csodálkozó nézők előtt csakhamar az indulási pont fölé emelkedett a könnyedén keringő vitorlázó pilóta.

A vitorlázás ezek szerint emelkedő légáramban végzett céltudatos siklórepülés. A siklással megegyezik abban, hogy a repülés alatt a gép a környező, de emelkedésben lévő levegőhöz képest merül ugyan, de a földhöz viszonyítva még sem veszíti magasságát a repülés folyamán, sőt elég sebesen emelkedő légtérben maga is képes a kiindulási pont fölé emelkedni. Magasságot nyerni tehát csak akkor lehet, ha a gépet környező levegő fölfelé áramlásának sebessége nagyobb, mint a siklógép merülősebessége. (Merülősebesség alatt a szélsőségekben siklórepülést végző gép másodpercenkénti magasságvesztését értjük. Ennek számszerű értéke a mai nagyteljesítményű gépeknél 0.6—0.7 m/sec.) A géppel tehát mindaddig lehet emelkedni, míg az emelőszél függőleges sebessége nagyobb, mint az előbb említett merülősebesség. Ha a szél emelkedési sebessége egyenlő a gép merülősebességével, csak egy szinten lehet repülni. Ha a szél ereje még jobban csökken, a motor nélküli gépmadár ismét csak magasságvesztéssel lesz képes továbbhaladni.

Az eredményes vitorlázórepülés első feltétele tehát az, hogy a repülő olyan helyre vezesse magát, ahol a levegő éppen emelkedésben van. Kérdés már most, hogy a láthatatlan levegőben hogyan lehet felismerni és felkutatni az emelkedő áramlásokat.

A légtenger felkutatásában a vitorlázórepü-

Nyári délben dombtetőn

Jöhet már akármilyen fényű nap
És akármilyen színű hold,
Nem hozza vissza soha-soha már,
Ami volt,
Ami volt naponta termett,
Ami szemem naponta látott:
Mosolyt, hitet, szerelmet
És boldog ifjuságot.

A nap zenithre hágott,
Forrón ölel
Az égi katlan,
A távol és közel
A látható és láthatatlan,
De a szívem hideg,
Az élettér megeste
S e nyári délben dombtetőn
Jön már felém egy bús kísértet
Elringatón, feledtetőn:
Az őszi este...

SZUNYOGH BARNABÁS

lles állott a tudomány szolgálatába. *Odament a vitorlázórepülő, ahová előtte ember még nem merészkedett.* A regisztráló műszerekkel megakart vitorlázógépet a kutatópilóta a *leghatalmasabb viharokba* vezetett. Az elemek harcának megnyilatkozásait közvetlen közletről szemlélve és műszereinek jegyzéseit a meteorológusok rendelkezésére bocsátva jutottunk el oda, hogy tüzetesen megismerhettük a légtenger hullámverését. A pilóta és a meteorológus összefogása juttatta aztán el a motor nélküli repülést mai igazán impozáns csúcseredményeihez.

A vitorlázó repülés különböző lehetőségei közül eddig a következők nyitak meg:

1. Lejtőmenti emelőszélben való repülés hegyes vidéken. 1922-ben.
2. Viharfront előtti vitorlázás. 1926-ban.
3. Vitorlázórepülés tengerpartok surlódási emelőszélében. 1927-ben.
4. Cumulus-felhők felhajtószélében. 1928-ban.
5. Vitorlázórepülés termikus emelőszélben. 1931-ben.

A legújabbban pedig a „felhőutak” lesznek a vitorlázórepülők országútjai. Sorra véve a felsorolt lehetőségeket, nyomban megállapíthatjuk, hogy szeles időben minden alkalmas fekvésű hegygerinc mellett lehet-

séges a vitorlázórepülés. A szél irányára merőleges hegygerinc ugyanis automatikusan a lejtő mentén emelkedésre kényszeríti a más irányban kitérni nem tudó légtömegeket. Az első 100 km-es távrepülést is így, hegytől hegyig repülve végezte *Kronfeld Róbert* osztrák pilóta ezelőtt nyolc évvel. Az időtartamrepülésnek pedig ma is a lejtőmenti emelőszél az éltető eleme.

A viharban száguld a vitorlázórepülő

A félelmetes égiháború, a szélvész süvöltése muzsika a vitorlázórepülő fülének. Csupa emelőszél tombol ott a természet vad erői között. *Nincs nagyobb gyönyörűség, mint jól megépített géppel, bátor szárnyalással ott száguldozni a dübörgő, villámzó viharfelhők fölött.*

A zivatarfrontok emelőszélével 1926-ban elsőnek *Groenhoff* német pilóta 272 km-t repült, mely a múlt évig a távolsági világrekord volt. A zivatarfront a nagy sebességgel előnyomuló hideg légtömegek élvonalá. *A föld színén mintegy 1—2 km vastagságban előretörő hideg, tehát viszonylag nehéz levegő maga előtt feltorlaszolja és felnyomja a magasba, mintegy a hátára veszi az előtte fekvő melegebb s így könnyebb légtömegeket.* Az emelkedés folyamán lehűlés és felhőképződés indul meg a magasban, melyből a front mögött rendszerint heves zápor hull. A viharfelhőkben és előttük emelkedik a levegő, itt tehát vitorlázórepülés lehetséges.

1927-ben az Északi-tenger partjainál használták fel vitorlázásra először a surlódás folytán keletkezett emelőszélet. A szárazföld érdekesebb, mint a tenger víztakarója és így a víz felől fújó szél a partvonal mentén megtorlódva emelkedésre kényszerül.

A legpompásabb repülőeredmények azonban a termikus és felhővitorlázásokhoz fűződnek. Új területek nyitak meg a vitorlázó repülés számára a több-kevésbé függőlegesen felszálló meleg légtömegek megismerésével. Nem a véletlen, hanem a meteorológiai tudás segítette a vitorlázórepülőt az eddig ismeretlen erőforrásokhoz. Az elért eredmények aztán igazolták a feltevéseket. 500 km-es táv-, és 4600 m-es magassági repülés az új erőforrásnak köszönhető létét.

A tavaszi és nyári égbolton mindennap láthatjuk a *hófehér gomolyfelhőket* (Cumulus-felhők.) Csak azt nem tudtuk eddig rólu, hogy ezek *valamennyien egy-egy emelkedő légtömegeből csapódtak ki.* A talaj mentén a napsugárzás hatására egyenlőtlenül felmelegedő levegőtömegek egyensúlya megbomlik. A melegebb részek, mint valami óriási, láthatatlan buborék, a magasba szöknek és az emelkedés folyamán hőmérsékleti és nyomáscsökkenés miatt az addig láthatatlan párák kicsapódnak; egyszerre megjelennek a kék égen a habfehér felhőtornyok.

A motor nélküli repülő ember tehát az ilyen keletkező, gomolygó felhők alá vezeti gépét s az ott biztosan jelenlévő emelőáramban köröztet, *mintha csak ülne,* tekintélyes magasságot érhet el. Az emelkedés természetesen bent a felhőben is tart, de a fellépő erős turbulencia miatt ott már nem kellemes a repülés. Ilyenkor aztán a pilóta már csak műszerei segítségével tud tájékozódni. Minden magassági vitorlázórepülés felhőben történik és az itt megedződött fiatal repülő máskor is és minden helyzetben gépének és idegeinek feltétlen ura lesz.

Ezek a különböző vitorlázórepülési esetek mutatják, hogy a motor nélküli repülés nem egyedül a repülőtudáson és a repülőtechnikai haladásra alapszik, hanem ezek mellett nagyrészt meteorológiai problémákból áll. Ezt igazolja a legutóbbi német verseny eredménylistája, melyből kitűnik, hogy jó eredményeket csak az intelligens és meteorológiában jártas pilóták tudtak felmutatni.

Az indulás és érkezés

Láttuk már, hogyan és hová repülhet a vitorlázórepülő. De mi módon indul el a földön álló, magával tehetetlen motor nélküli gép és hogyan ér ismét földet?

Az indulás az egyetlen pillanat, mikor a vitorlázó pilótának idegen segítségre van szüksége. A gép levegőbelendítését ugyanis a kifizített gumikötélben felhalmozott energia hirtelen felszabadulása teszi lehetővé. A start a követ-

híres német
ot adott arról,
dás felel meg
n az az álta-
szem a lélek
gban a szem
árt csodálatos
egyedüli moz-
mint a maga-
upilla kitágul,
is azonban
Az érzelmek
nemely maga-
z arcvonások
ülönben egész

y, vagy nagy
lyukat vág a
bte álló sze-
erül, hogy az
erni. Ez csak
a pupillának
n. Megtörtént
yüttélő ház-
ymódon csak

az emberen
állat is tudja,
ának megvál-
tud kifejezést
tnál úgy az
ami kifejezése.
csönöz szeme,
zduatlan, mi-
melyet a kigyó
szit. Az a né-
dozatát és így
teljesen alap-

igen érdekes
ének pupilláj
egkülönbözőbb
lis, sőt szög-
n lehet követ-
onságaira. Ha
n és pupillája
li állatról van
szeme erősen
állat vizilakó
z. Csodálatos
lyet különben
ak. Nincs az a
senyezhetne a
lusnak olyan
csillog. Ha-

különböző és
beri szemhez.
sak a színeket
arszem, amely
az illető rovar
e csak a fény-
zi az árnyékok,
számára.

edülőjét most
ak fel.

Gereiy Jolán:
Hivatás vagy robot
(A dolgozó leány)
Ára 105 lei és portó.
Kapható könyvosztályunkban

kezőképpen megy végbe:

A vitorlázógépet felviszik például egy hegy gerincére. Ott felállítják a szél felőli oldalon és miután a pilóta beült a gépbe, azt kikapcsoló szerkezettel ellátott kövekhez rögzítik. A géptörzs első részén horog van s ebbe akasztják bele a kétszárú indító gumikötél közepét. A kötélt végeit öt-öt ember tarja kézben. Vezényszóra ezek elindulnak és feszíteni kezdik a startkötélet. Körülbelül tíz lépés után már elég energia halmozódott fel a gumikötélben. Ekkor a pilóta szavára kikapcsolják a lehorgonyzó szerkezetet és a gép a gumikötél húzására a levegőbe lendül, mintha csak gumipuskából lötték volna ki. A startkötél később automatikusan lehull a gépről, amint utólérté a kihúzó légénységet. Mindez persze másodpercek alatt történik meg s ilyen rövid idő alatt gyorsul fel a gép a repülés megkezdéséhez szükséges 60—70 km/óra sebességre.

A szabaddá vált géppel azután a repülés további sorsa az emelőáramlások erősségétől és a pilóta ügyességétől függ csupán.

A motornélküli gépeknek nincs kerekcsukló szerkezetük. Egyszerű fából hajlított sítalp húzódik el a géptörzs alatt, melyet rugózó gumigyűrűkkel erősítenek a géphez. A leszállás maga igen egyszerű. Amikor már a gép a föld közelében repül, az amúgy is igen lapos szögben síkló gépmadarat vízszintes repülésre kormányozzák. Ez alatt a sebessége lecsökken mintegy 35 km/óra s ekkor a géppel érintőlegesen rá lehet simulni a talajra a felborulás legcsekélyebb veszélye nélkül. Még 8—10 métert csúszik a gép a földön, majd, mikor már teljesen megállt, lassan valamelyik szárnyára dől.

A legújabb felkapott áramvonalas formákat, melyeket ma már minden olyan járműre alkalmaznak, mellyel gyorsan és viszonylag kis hajtóerővel akarnak előrejutni, a vitorlázórepülők már 15 évvel ezelőtt a gyakorlatban használták. A sárkánytervezők itt már kezdetben arra törekedtek, hogy a leghelyesebb aerodinamikai gépalak kialakításával a légellenállást a minimumra csökkentsék. Ezzel elérték azt, hogy egy jó vitorlázógép például 1000 méter magasból még cca 25 km távolságra képes elsíklani. Ezt az irányt vették át a mostani motoros repülőgépek tervezői is. Bizonyosság csak össze kell hasonlítani a tíz év előtti motornélküli gépet a mai „Repülő Szállódával”, s azt látjuk, hogy különbséget ügyszólván csak a méreteknél találunk.

Csak a vitorlázórepülés ad alkalmat arra, hogy a levegőt járó pilóta tüzetesen megismerhesse azt a közeget, melyben gépét vezeti. Ez az álláspont Németországban már győzött. A Lufthansa forgalmi pilótái ma mind kiképzett vitorlázórepülők. Hogy mi a motornélküli repülés célja és mi a gyakorlati értelme, azt az előzők után talán már nem is kell bővebben fejtegetnünk.

A jövő még sok lehetőséget rejt magában. A fejlődő gépépítési technika, a meteorológiai felderítés el fogják juttatni a mai fiatal repülőket oda, hogy lehetővé válik a korlátozás nélküli, szabad vitorlázórepülés. Hogy ez mennyire nem utópia, arra vonatkozólag megemlítem, hogy Németországban már az idén megrendeznek egy körrepülő versenyt, melyet 400 km-nél hosszabb, előre kitűzött útvonalon, motornélküli gépekkel és közbeeső leszállásokkal kell végigrepülni, meghatározott időn belül. És azt sem tartjuk kizártnak, hogy nemsokára sikeres *motornélküli óceánrepülésről* fog beszámolni a napi sajtó.

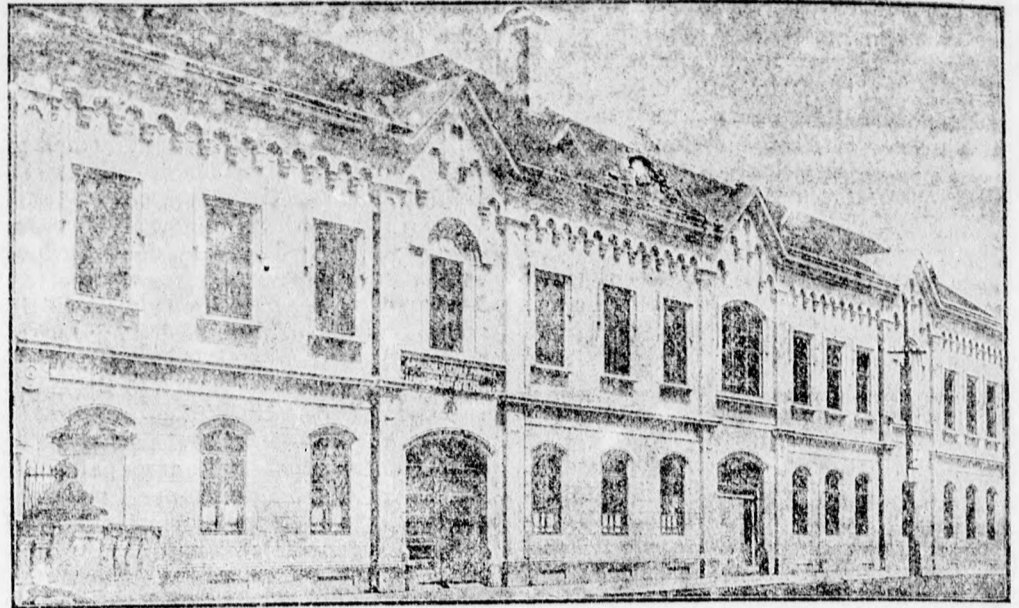
A vitorlázó pilótákra még nagy feladatok várnak. A felettünk elterülő légtenger még sok meglepetést tartogat számunkra. A levegőóceán új erőforrásainak felkutatása és hasznosítása a közeljövő vitorlázórepülő feladata.

Odvosi 241-es eredeti nemesített búza

szelektorral tisztított vető magjakkapható Dr. Konopi Kálmán gazdaságában, Odvos u. p. Conop.
Jud. Arad.

ISKOLÁINK

A gheorgheni „Fogarassy“ róm. kat. püspöki leánynevelő intézet

kisdedővót, négy osztályú elemi iskolát és négy osztályú leánygimnáziumot foglal magában. Van továbbá 100 növendéket befogadó leányinternátusa, amelybe magyar anyanyelvű elemi és gimnáziumi tanulókat mérsékelt díjazás mellett vesz fel az intézet előjáráságra. Az előírt tantárgyakon kívül zenét is (zongorát, hegedűt, cimbalmot) tanulhatnak a növendékek. A felvétel feltételeiről az intézet igazgatósága szíves felvilágosítással szolgál. Directione a gimnazului rom. cat. Gheorgheni, jud. Ciuc.

Hirek a nagyvilágból

Irtá: dr. Léber János

Megdörzsöli az ember a szemét: nem akarja elhinni azt, amit olvas. Lehetséges volna-e, hogy alig 15 évvel a világháború borzalmai után újra háborúért lelkesedik és tüntet az olasz nép?! Jól értsük meg: nemcsak Mussolini, nemcsak a vezérek, nemcsak a milícia tagjai, akiket már több mint 10 év óta kábulatban tart egy hit, egy érzés, egy meggyőződés: a római birodalom nagyságának és szerepének vissza-térése a mai olasz történelemben, — hanem a nép és katonaság is. Aki vérezni és szenvedni fog. Aki az áldozatot hozza. Aki meg fog halni! Meseze idegenben: Kelet-Afrika forró homokjain. Akinek személy szerint nem érdeke ez a háború. Akire személy szerint az esetleges győzelem fényéből egyetlen sugár sem fog hullni s aki a győzelmi koszorúból egy hervadt virágot sem fog kapni.

Miért hát akkor ez a lelkesedés?! Érti-e, tudja-e, látja-e az olasz nép: mit akar, mit vállal és mire vállalkozik ebben a háborúban? En azt hiszem, ha megkérdeznénk az olaszokat, tíz közül nyolcan nem tudnák megmondani: miért „kivánatos” az abesszin háború. A válaszok tulajdonképpén így hangzanak: mert így látja Jónak, így akarja a vezér! De lehet-e, szabad-e ennyi befolyást, hatalmat adni egy ember kezébe?! Lehet-e valaki annyira leigázója gondolatnak és érzésnek, véleménynek és meggyőződésnek, mint a Duce? Lehet-e valaki úgy az élet és halál ura, mint Mussolini? Micsoda emberföltéttség ez és szabad-e ezt az emberföltéttséget így kihasználni és működtetni?! Mert ha igazak az olasz nép háborús lelkesedéséről szóló színes hírek, akkor Mussolininek sikerült századunk legnagyobb esodáját megvalósítania: ő nemcsak adni és elvenni tud életet, de érte, szavára szenvedést és halált tud vállalni népének milliós táborára.

Felháborító egyébként az a perfid játék, amit politikusok és újságírók az abesszin háború körül folytatnak. Ma azt írják és azt mondják, hogy a háború kitörése biztos, szükségszerű, elkerülhetetlen. Holnap az ellenkezőjét állítják: hogy nem valószínű, felesleges és elkerülhető. A világsajtó csacskasága szerint egyik nap minden alap megvan a megbékélésre, a másik nap mégis előlrol kezdődnek a nehézségek, melyek sem ki nem kerülhetők, sem át nem törhetők, sem át nem hidalhatók.

Mire való ez a szemforgató játék a tüzzel, ez a hazudozás és alakoskodás, mikor mindenki tudja, hogy lesz háború! Lesz, mert Olaszország akarja és Abesszinia nem húzódik tőle. Mussolini legalább nyílt és őszinte. Nem egyszer jelentette ki, hogy ő nem bízik az alkudozásokban és határozottan, komolyan gondol a háborúra. Abesszinia császára ezt ilyen határozottan még

nem mondta ki, hogy azzal, hogy a háború filmfelvételének kizárólagos jogát eladta egy angol érdekeltségnek, mutatja, hogy ő is biztos a dolgában. A vételárért nyomban fegyvereket vásárol Abesszinia. Ez az igazi ördögi „circulus vitiozus”. Filmre veszik a háborút, a filmjogot eladják, a pénzért fegyvereket vásárolnak, amivel megkezdik a háborút, amiről a filmfelvétel készült. Háborzongató valami, hogy a hatalom még Abessziniában is így tudjon játszani, spekulálni, kalmárkodni erővel és élettel! Hogy előre lekösse, eladja a vért, amely folyni fog! Még szomorubb, hogy a művelt Európában akadnak emberek, akik ezt nemcsak, hogy megtűrik, de meg is csinálják! Akik üzletet kötnek a halállal. „Isteni színjátéknak” tekintik a háborút. Lefilmezik s a sugarakban szétfröccsenő vérből aranyat csapolnak. Maguknak. És mind-ezt előre eltervezik, sőt be is jelentik! Részeny-társaságot alapítanak a szervezett tömeggyilkosság üzleti kihasználására. Quo-usque tandem Europa?

Amerikában megnyitották a legújabb börtönt. Szellős, tágas, világos cellákkal, külön társalgókkal és zene-szobákkal. Játék- és olvasótermekkel. Négy-öt cellának külön csempézett fürdőszoba is jár. A hygiénikus berendezés és kényelem akkora, hogy a kontinens legjobb középosztálybeli családjai sem tudják ezt a maguk részére biztosítani.

Es kik élvezik mindezt a kényelmet, luxust? Gyilkosok, rablók, sikkasztók és egyéb csavargók az erőlesi és jogi világrendnek. Sokan köztük — amíg börtönbe nem jutottak — dohos, penészes pince-odukban laktak. Nyomorogtak. Vagy a hídak alatt háltak a Themze partján. A fürdőszobát még hirtől sem ismerték. Most egyszerűben változott a sorsuk. A legraffináltabb kényelem, kultúra és civilizáció paradicsomkertjébe kerültek, annak az alhumanizmusnak jóvoltából, amely tudatalattii jóságát ilyen eltévelyedett, perverz módon éli ki és érvényesíti. A hecsületes, szorgalmas szegény ember nyomorog kuckójában; vakoskodik a sötétben, mert világítani nem tud; fázik és didereg tőlen, mert nincs fűtőanyag. Naptalan, levegőtlen lakásban dühöng a tüdővész és egyéb kórsága a nyomorságnak. A másik, a bűnöző élvezi a hygiénia, civilizáció és kultúra minden okos és oktalan előnyeit és örömeit a modern börtönökben. Csak azért, mert bűnöző! Semmi más oka, csak nincs reá!

Önkéntlenül felöltik az ember agyában a kérdés: nincs-e megtévelyedve és elveszve a társadalom és az az erkölcsi és jogi rend, amely ilyen ajándékokkal jutalmazza a hecsületes sőt a legerőnyűbb bünt is, s ilyen büntetéssel sújtja a néma, tüdő, dolgozó becsületességet?

Tallinn és az észtek

Írta: Rab Gusztáv

Tallinn, augusztus.

A lenszöke észtek fővárosában van egy kávéház, ahol a rózsaszínvászonruhás és fehérkötényes pincérlányok szolgálnak ki. Különkülön mindegyiket meg lehetne választani Miss Eesti-nek. Amiket megjegyzem észti barátom előtt, hogy ezek a lányok valóban csodálatosan szépek, ő mosolygott és így szólt:

— Négy fontos exportcikkje van hazánknak. A tojás, a vaj, a cellulóze és a nő. Ennek a négy dolognak köszönhetjük, hogy kellemes és szép az élet Észtországban.

Nem feledkezve meg erről a meglepő kijelentésről, gondosan tanulmányoztam Észtország külkereskedelmi mérlegét és meggyőződtem, hogy észti barátom nem tuzzott. Ez a kis ország, melynek a tavalyi népszámlálás adatai szerint 1.126.410 lakosa van, 1934-ben tízezer tonna vajat, harmincegyezer tonna tojást és ötvenhatezer tonna cellulózt exportált. Ami a nőket illeti, erre vonatkozóan számszerű adatok nem állnak rendelkezésemre és meg kellett elégednem észti informátorom magyarázatával, amely szerint körülbelül minden harmadik turista, aki Észtországba jön, észti feleséggel tér vissza hazájába. Hogy mennyi a túlzás ebben, ezt sem sikerült megállapítanom és egyelőre be kell énnem azzal, hogy az említett kávéház pincérlányai, akik derék észti polgárok leányai, néhány hónapi kiszolgálás után a kávéházból egyenesen az anyakönyvvezetőhöz mennek és külföldi férjükkel örökre elhagyják a szép Észtországot.

Nem sikerült olyan észti polgárral, akár férfival, akár nővel beszélnem, aki megtudva, hogy magyar vagyok, felcsillanó szemmel el ne dicsekedett volna, hogy ismert egy gyönyörű magyar leányt, vagy egy tökéletes és kiváló magyar férfit, akibe halálosan szerelmes. Nőtsemmben már félig elmosódott a hosszú névsor, általam ismeretlen honfitársaim szerepeinek benne, akiket — megfogadtatták velem — a föld alól is fel kell kutatnom, hogy közöljem velük, itt fenn a távoli észteken még mindig éggő szerelemmel gondolnak rájuk és epedve várják őket.

Az észtek ép úgy tartják és ápolják a magyar rokanságot, mint a finnek. A különbség csak az, hogy a finnek szerelnek bennünket, az észtek pedig szerelmeseink belénk.

Büszkék, hogy országuk nagyobb, mint Hollandia, Dánia, Belgium és Svájc. A mutogatásban és a dicsekvésben nem olyan buzgók, mint a lettek s ennek nem az a magyarázata, hogy kevesebb mutogatnivalójuk van, mint derék déli szomszédaiknak, hanem egyszerűen az, hogy szerények. Szorgalmas idegenforgalmi propagandával igyekeznek minél több idegent országukba hívni, de prospektusaikban semmivel sem ígérnek többet annál, amit adni tudnak. Egyik német nyelvű prospektusukban olvasom: „Szállodánk ma még nem veszik fel a versenyt a nyugati luxusszállodákkal, de minden szállodánkban van hideg és meleg víz és a szobákban kényelmesen lehet lakni.” Ez a tisztességes mondat a propagandafüzetekben meggyőzőtt arról, hogy az észtek joggal hangulgyozzák nyugateurópaiságukat. Amikor Dániával, Belgiummal, Hollandiával és Svájccal mérjük össze magukat, nem is az a fontos nekik, hogy az ő országuk nagyobb, hanem az, hogy — nyugat felé néznek.

Tallinn az egykori Reval, a finn-öböl partján szembenéz Helsinkivel. Itt már nyoma sincs a cári multnak s a parti erődítések, melyeket az oroszok emeltek, stílusban és hangulatban harmonikusan illeszkedik a régi várak és erődök sorához, azoknak az időknek emlékéhez, amikor dánok, németek és svédek uralkodtak felváltva Revalban és igyekeztek uralmukat kőfalakkal körülbástyázni. Ha Stockholm „Észak Velencéje”, akkor Tallinnt „Észak Raguzájának” lehetne nevezni.

Hétszáz éven át éltek idegen elnyomás alatt az észtek. Tallinn történetében két Valdemár játszott fontos szerepet. Az egyik megeremtette, a másik pedig eladta. II. Valdemár dán király 1219-ben alapította a várost, melyet brémai és lübecki kereskedők hamarosan felvirágoztattak. Amit az észtek termeltek, azt a

németek adák el. IV. Valdemár megirigyelve az élelmes német kereskedők szerencsését, kedvet kapott a kereskedelemhez és mindjárt királyhoz méltó nagy üzlettel kezdte: az egész várost mindenestül eladta a német Kard Rendnek. A németeket a svédek kergették ki, aztán jöttek az oroszok, akik egyidejűleg megosztották az országot a svédekkel, majd Nagy Péter cár egész Észtországot rávette a kezét. 1917-ben az orosz összeomlás után ismét a németek akarták megszerezni Észtországot és ekkor indult meg a szabadságharc egyszerre két fronton: a németek és a bolsevik oroszok ellen. Ebből a harcából született meg a független és önálló észti köztársaság, melynek új alkotmányát 1933-ban a gazdasági válság miatt felfüggesztették. Most újabb alkotmányon dolgoznak, melynek az a célja, hogy a teljes demokrácia és a népképviselőlet jegyében megadja Észtországnak a gazdasági és a politikai stabilitást.

Kétségtelen, hogy a három balti állam között ma Észtország vezet. Gazdasági viszonyai jobbakként, mint Lettorszáé, vagy Litvániáé és külpolitikai szempontból az egészségesebb, erősebb és demokratikusabb Észtországnak van nagyobb súlya. Volt ellenségeivel korrekt viszonyban él, az oroszokkal majdnem barátságban. A lett-észti és az orosz-észti országhatár

megfelel az órnikai határnak, észti kisebbség nem él az észti határokon túl. Észtország próbál közvetíteni már évek óta Litvánia és Lengyelország között a Vilna ügyben, de mindeddig sikertelenül. A litvánok változatlanul ragaszkodnak ahhoz, hogy Kaunas csak ideiglenes fővárosuk és Vilnát nekik itélték a világháború után. A megoldhatatlannak látszó vilnai kérdés hátráltatta a balti blokk megalkotását, míg végre az észti diplomáciai ügyesség mégis létrehozta a blokkot, melyhez tavaly szeptemberben azzal a feltétellel csatlakozott Litvánia, hogy nem mond le Lengyelországgal szemben területi igényeiről. Seljamaa külügyminiszter a lelke az észti diplomáciának, mely ezzel a sikerével is bebizonyította, hogy a szorgalmas, szerény és tehetséges észtek a vezető szerep Európának ebben a vihársarkában.

Ép úgy, mint a finnek, az észtek is elsősorban Anglia felé építették ki gazdasági kapcsolataikat s a fiatal országban egyre mélyebb gyökereket eresztenek az angol erkölcsök és szokások. Észti barátom, aki félti az angol befolyástól az észti nemzeti túlhajdoságot, lángvörös arccal, felháborodottan ujságotla:

— Vannak emberek Tallinnban, akik, ha azt olvassák az ujságban, hogy Londonban esik az eső, akkor galucsnit huznak és nyitott esernyővel mennek sétálni a napfényes utcára. Tallinn és az észti tengerparti fürdőhelyek idegenforgalma rohamosan növekszik. Attól tartok, hogyha tovább is így tart, minden szép nőt elvisznek az idegenek Észtországból.

Huszonöt év előtt halt meg SZÉKELY BERTALAN, a nagy magyar festőművész

Székely Bertalan: a nagy magyar történelmi festő 25 éve halott. De csak teste porlad a pesti temetőben: lelke, művésze ma is itt élnek közöttünk és letunt idők legendáiról mesélnek azok a hatalmas művek, amelyeket alkotott.

A nagyvonalú rajz, a mozgalmasság, a történelmi hűség és mély tónusok fanatikus szeretete jellemzik Székely Bertalan művészetét. S ez a művészet nemcsak a történelmi mult árnyait világítja át, de éles fényt vet arra a korra is, amelyben a nagy magyar művész élt.

Adamosi Székely Bertalan száz évvel ezelőtt olyan időkben született Clujon (1835. május 8-án), amikor a nemzeti érzést világtörténelmi események váltották volna ki a gyermekből, ha azt ősmagyar vérével nem örökölte volna. Régi nemesi családból származott s egyik öse, Bertalan, István nevű fiával együtt Báthory Zsigmond fejedelem udvarában szolgált s 1592-ben kapták nemességüket. A nagy festőművész édesapja, Székely Dániel erdélyi guberniumi concipista, utóbb kamarai titkár volt, jeles ember a maga idejében.

Első iskoláit szülővárosában járta. Betegkedő, gyenge gyerek volt s a szabadságharc alatt szülei otthon tartották. Ekkor már kitűnően rajzolt, első mestere, Simó Ferenc, a cluji normális rajzoktatója kifejlesztette tehetségét s a gyerek Székely Bertalan minden idejét rajzolással töltötte. (Mint Munkácsy Mihály is). A szabadságharc alatt iskolatársai honvédeknek állottak, az iskolák szüneteltek s Székely Bertalan felkereste a Kincses-városban átvonuló honvédtáborokat s ott rendkívül sokat rajzolt. De emellett megtanult franciául és olaszul is.

A szabadságharc után (1850-ben) Bécsbe került és hat éven át studiózott Rahl Károly és Geiger mesterek vezetése alatt. Csakhamar díjat is nyert egy rendkívül jellemző gyermekrajzával s ezért még a katonai szolgálat alól is fölmentették.

1856 nyarán elutazott Brasovba, anyai nagybátyjához, aki ott gazdag földesúr és ügyvéd volt. A nagybácsi el akarta téríteni a művészi pályáról Székely Bertalant, de hiába. Rajzórakkal igyekezett anyagi függetlenségét biztosítani s megfestette az egyik brasovi gyógyszeriar címképét is: „Aesculap és a Párkák” címen. Ez a kép feltűnést keltett, magára vonta egy Barres nevű ulánus őrnagy, dilettáns festő figyelmét is és az őrnagy pártfogásba vette a fiatal festőt és munkával látta el.

95, 100, 103, 105, 120 leít fizetek aranygramjiért, ezüstöt, briliáns is óriási árért veszek.
HERBST gra. -szeresárház
Oradea, Reg. Ferdinand 3.

Egy évig dolgozott Brasovban, honnan 1857-ben Sibüba utazott, de ott is nehéz küzdelmek vártak rá. Gazdag szász kereskedők cégtábláit kellett festenie s ha Barres őrnagy nem ajánlja Schulte Agoston őrnagyhoz s ez meg nem bizza oltárképek festésével, talán betegesen el is pusztul, mielött hatalmas műveit megfestette volna. Amde a Schulte-család is nagyon megszerette a művelt, fiatal festőművészt és Székely Bertalan az Aichelburg grófi családdal került összeköttetésbe s csehországi birtokukon számos családi képet festett számukra.

Onnan végre eljuthatott Münchenbe, Pilotyhoz. Wagner Sándor, a híres biedermaier festő, Lenbach, a későbbi nagy arcképfestő és Makart voltak társai a Piloty-iskolában. Lenbach kissé — rövidebb ideig — hatással is volt rá, de ettől hamar megszabadult.

Münchenben csodálatosan kivirult Székely Bertalan tehetsége. 1860-ban festett önarcképpan az erős akarat, az éles megfigyelés és az impresszionizmus felé való közlekedés érzék, amivel később létrejött kompozícióiban mindentűt enyhíti a kor szelleme által diktált elbeszélő tónust. Ez időtől fokozatosan fejlődik. 1861-ben megfesti híres Dobozy c. képét, s végül hazamehet Pestre, ahol egész sor arcképmegrendelést kap. 1864-ben festette a modori templom oltárképét, majd elkészül a „Mohácsi vész”, az „Özveggy”, az „Egri nők”, a nagybecskereki templom oltárképe és sok-sok más műve.

Rendkívül termékeny. Haláláig (1910 augusztus 22) kartonok, rajzok ezreit készítette el s képei százakra rugnak. A budapesti m. kir. Opera előcsarnokának boltozatképét, a pesti Zeneakadémia gyönyörű freskóit, a pécsi híres bazilika freskó- és oltárképeit festi meg és a vajdahunyadi vár restaurálásakor megfesti a Csodaszarvas legendájának bűbájos, mégis erőteljes dűzadó falképeit.

Nincs egyetlen műve sem, amiben a magyar szív nem dobogna, a magyar levegő özonja ne érződne s a történelmi mult iránt való mély tisztelet nem emelkedne a művészet legmagasabb ormaira.

1911 év elején a budapesti Műcsarnokban emlékkiállítás rendeztek műveiből s ekkor a tizenhat hatalmas terem teljesen megtelt a magyar festőóriás csodálatosan gazdag és szép munkásságának eredményeivel.

Születése századik és százötvenedik fordulóján az erdélyi ílek megilletődötten hajlik meg a nagy erdélyi művész emléke előtt, aki a legszebben formálta képbe a Csodaszarvas legendáját, amely így kezdődik: „Vadati úzni elmenének hős fia szép Enének.”

És Székely Bertalan is elindult a Kincses városból, de vad helyett a művészet álmait izzta s formába öntötte minden idők gyönyörtéségére.
H. Ö.

KERESZTREJTVÉNY

ROVATVEZETŐ: CSÜRÖS EMILIA.

30. (175.) szám.

Beküldte: **II. Zakariás I. István.**

Kis epizódok, nagy emberek életéből

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
18				19										20		
21			22	23	24	25							26	27	28	29
30																
31																
32																
33																
34																
35																
36																
37																
38																
39																
40																
41																
42																
43																
44																
45																
46																
47																
48																
49																
50																
51																
52																
53																
54																
55																
56																
57																
58																
59																
60																
61																
62																
63																
64																
65																
66																
67																
68																
69																
70																
71																
72																
73																
74																
75																
76																
77																
78																
79																
80																
81																
82																
83																
84																
85																
86																
87																
88																
89																
90																
91																
92																
93																
94																
95																
96																
97																
98																
99																
100																
101																
102																
103																
104																
105																
106																
107																
108																
109																
110																
111																
112																
113																
114																
115																
116																
117																
118																

Beküldendő sorok: **Visz. 1 + Füg. 1.** Visz. 38, 47, 68. **Füg. 22., 24. és 50.**
Határidő: **augusztus 28.**

Vízszintes sorok:

1. Lessing, a német irodalom nagy alakja orvoshoz küldi beteg házvezetőnőjét. A házvezetőnő hazatérve a rendelésről, méltatlankodva mondotta: Képzelve uram, milyen zsványok ezek az orvosok... (Nyilirányban). 18 Abesszinia híres királynője. 19 „Szabályszerű időben visszatérő” (idegenből vett szóval). 20 Növény főrésze. 21 Régi úrmérték. 23. Elsüllyeszt, elvisz, eltüntet. 25 Esperanto számnév. 26 Azonos más-salhangzók. 27 Művészet, idegen nyelven. 29 Héber nyelvész, főrabbi. 30 Leánynev (folyót is hívnak így). 32 Idegen névelő. 33 Hengegett (éke-zettel). 35 Szeszies ital, távirada szerint. 36 Világhírű tenorista. 38 Költő és irodalmi kritikus, keresztneve első betűjével. 41 950 latinul. 42 Izelt-lábu, sokszínű rovar (főlöseges ékezzettel). 44 S-sel vad járása (nyoma) vadásznyelven. 46 Hitet tett. 47 Leánynev. 48 A mayerlingi katasztrófa egyik áldozata, keresztneve első betűjével. 51 Ilyen volt a svábhegyi Normafa is. 52 Ói ad. 54 Sarkvidéki tengeri emlős. 55 45 latinul + kor-jelzés rövidítése. 56 Időhatározó. 58 Két „Ag”. 60 Exotikus növény (fordítva). 61. Többek megszólí-tása. 62 A függ. 3 magánhangzói. 63 Angol kötő-szó. 65 Fekhelyet készít + új város Palesztinában (ékezzettől). 66 Helyhatározó. 67 Első betű harmadiknak téve: papok fizetéskiegészítése. 68 Leánynev. 69 K-val: Rém. 70 Ázsiai pénzgyőség. 71 Megfontoltság latinul (a 6-ik betű felesleges). 72 Felkiáltó szó. 73 Német személynév. 74 Szerzetesek ruhadarabja. 75 Ánza. 76 A jó tyúk, jó... 78 Klaszikus skálahang. 79 Vissza: „Szve-tozárban” van. 80 Vissza: Mutató névmás + ...lapu. 82 Idegen szarv. 84 Fémunka. 86 Török császártól való. 88 Sulymérték. 90 Durva, goromba. 92 Zenész gyermeke (ékezet nélkül). 94 Vesztség latin neve + Om. 95 Kézpénz rövi-dítése. 97 Diákok sportoló helye. 98 Vissza: neves magyar szobrász. 99 Vissza: Kisiuk játéka. 101 Latin ha + Óma. 102 Iratokon látható rövidítés. 104 Sebhely (ékezet nélkül). 105 „Etage” magyar

neve. 107 L-lel vásár. 108 Vissza: Kertész teszi. 109 Bécsi állatkert neve. 111 Erkölcselekmű (klasszikus nyelven). 113 „Féltékenységben van”. 114 Fém emléktárgy. (Utolsó két betűjét meg kell cserélni). 116 Újságok hirdetik: Felfedeztek ... egy új csodanövényt. 118 Román újság.

Függőleges sorok:

1. Lessing, a házvezetőnőnek a vizsz. 1-en levő kitérésére megrökönyödve felkiált... (Nyil-irányban). 2 Kétszemélyes fejtörő játék. 3 Finn kikötőváros. 4 Kicsinyítő rag. 5 A-val: égitest. 6 Idegen helyeslés. 7 Amerikai nagy tó. 8 Bekensz, latinul. 9 Szavaz, általánosan használt, idegen-ből vett szóval. 10 Vissza: közben I-vel: idegen-dallam. 11 Női téli ruhadarab + fonetikus betű. 12 Ns + szerszám. 13 Hárfa. 14 Kettős mással-hangzó. 15 Fonetikus betű. 16 Madár. 17 Leány-név. 22 Lord Charles angol gárdakapitány a véres Fontanay-i ütközet előtt kilép a harcra-onal elé és tiszteleg a francia gárdának. D. Autorche gróf francia gárdakapitány viszozza a tiszte-lést, s ekkor az angol kapitány így kiált fel: ...! 24 A francia kapitány így felel a függ. 22-re. 27 Franciaország őse, névelővel. 28 Vissza: Német sziget az északi tengerben. 30 Latin személy-névmás. 31 Vissza: Katinka két szóval. 33 Kém. 34 Vitéz betűt vegyessen. 36 Enétkül nincs mazi. 37 Anúid. 39 Bye. 40 Erdei gyümölcs. 42 Sha-kepeareban van. 43 G. df. 45 Szigorú egyházi törvény, melyet VII. Gergely pápa hajtott végre. (1074). Névelővel. 46 Vissza: Pesti színház + ma-gyarpárti képviselő, keresztneve első betűjével. 49 Deák Ferenc, a haza bölse nagyon unta borbé-lyának állandó locsogását s mikor az azt kér-dezte, hogyan borotváljam meg uram? A haza bölse így felelt: ... 50 Petőfi verscim, de kiváló szellemi tulajdonság is. 53 Híres francia festő (r=rr). 55 Vissza: Híres francia filozófus, minisz-ter is volt, keresztneve első betűjével. 57 Ora-szerkezet. (Horgonyt is jelent, idegen nyelven). 59 Asztalos szerszám. 61 Ruha része + hely-határozó. 62 Vissza: vidám, latinul. 64 Orosz folyó. 66 „Ithaka” egyik fele. 74 S-sel: az Omge elnökének vezetéknéve. 77 Fejen van + fiú név. 79 Z. S. Ó. B. S. 80 A testi erő székhelye. 81 Vissza: ...mény. 83 Petróleum-éter. 85 Meny-asszony. 86 Európai nép. 87 ...tészta (nagyon izletes). 89 Idegen számnév (Ékezet nélkül). 91 Japán táncosnő (fordítva). 93 Idegen számnév (harmadik). 95 Klerikalizmus része + R. 96 Ré-teges közet. 99 A szomorú mulató mondja a ci-gányprimásnak. 100 Kertész cselekszi tavasszal a kerttel. 103 Kukorica szára. 105 Mutató név-más. 106 Kényeztetett fiúnév. 108 Idegen csillag. 110 Gyümölcs, dunántúli kifejtéssel. 111 Mutató-szó. 112 Etc. magyarul. 113 Norvég író vezeté-kneve. 115 Hun vezér. 116 Azonos magánhangzók. 117 A szépnem képviselője. 118 Azonos mással-hangzók.

A 28. számú keresztrejtvényünk helyes meg-fejtése: Vízsz. 1 + függ. 1., 42. 43.

Erik a gabona, melegek a napok,
Hétfőn viradóra aratásba kapok.
Erik szerelmem is, mert forró a szívem,
Te légy aratója, édes egyetlenem.

Visz. 29. Lavotta János, 40. Szent Péter és Pál. Füg. 53. Egressy Béni, 56. Bihari János.

A megfejtők névsorát és a sorsolások ered-ményét szeptember 8-1 számunkban közöljük.

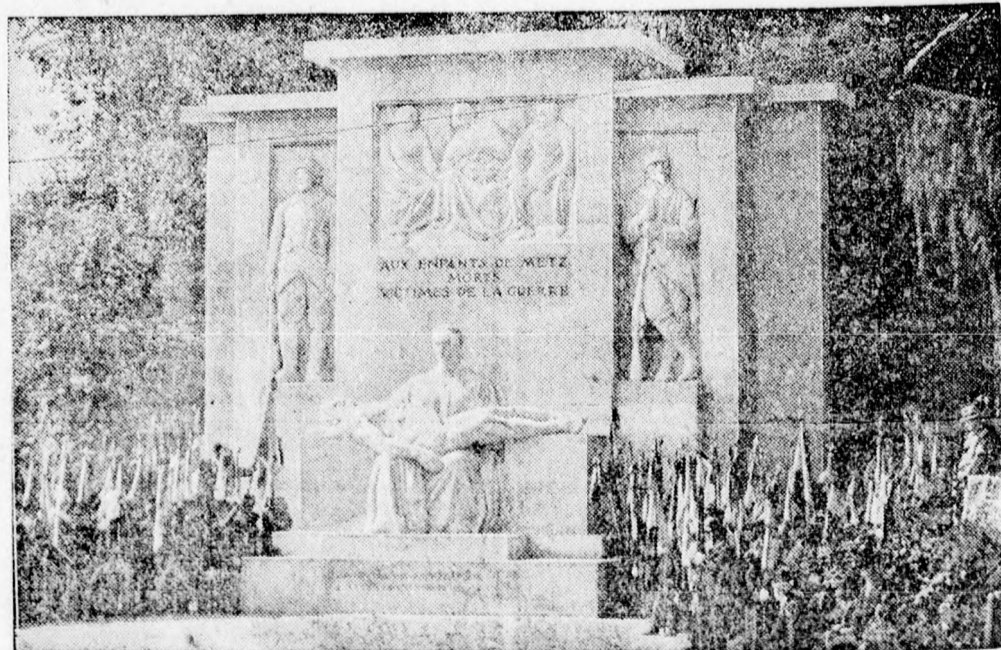
ŐSZI ÁG

Életem fája fekete fa volt;
nap nem süt rá, csak a méla hold.

Sóhajtozott és borzongott a vén
fákkal, ha szél járt a Halál allén.

Nem zászlóztá fel sok tarka virág; —
s hajtása e dal is, csak őszi ág...

HORVÁTH IMRE

A világháború emlékműve Metzben.

Lebrun francia köztársasági elnök a napokban leplezte le azt a hatalmas emlékművet, ame-lyet a világháború hősei emlékére emeltek. A monumentális mű két oldalán (képünkön) hadirokkantak és volt frontarcosok állanak zászlók alatt.

„UJ KOR“

Aradi Zsolt, Balla Borisz és Possanyi László folyóiratának legújabb száma

A katolikus fehérizzásu tüzeben edződött szellem, időtálló rugalmasságát, korszerűséget és átütőerejét dokumentálja Aradi Zsolt, Balla Borisz és Possanyi László nagy vitahangot keltett új folyóirata, melynek legközelebbi, tizenkettedik száma szeptember 1-én jelenik meg. A magyar katolikus reneszánsz három, országhatáron túlnőtt képviselőjének nagy sikerű lapja az „Uj Kor“, merész és bátor hangon harcol, megalkuvást nem ismerő, elszánt, határozott és biztos mozdulatokkal villogtatva a szellem acélosra edzett pengéjét, s a megkötöngösödött európai korszellem zürzavarában, a lényegbevágó értelem megkapó aktualitásával, a tiszta szellem fölényével és tárgyilagosságával s az objektív igazság cáfolhatatlan erejével hódít. A meglepően fejlett és elismerten színvonalas, rendkívül gazdag magyar folyóiratirodalomban is hangos, nagyjelentőségű esemény volt az „Uj Kor“ megjelenése, amit átütő s szinte példátlan siker követett. A polgár, aki kezébe vette a lapot, azonnal megérezte és megértette, hogy egy új kor, újszerű hangján, halasztást nem tűrve hozzá beszélnek, leggyönyörűbb s ugyanakkor legáltalánosabb, legbensőbb és legnyilvánosabb ügyét tárgyalják meg a lap hasábjain, olyan felkészültséggel és olyan lendülettel, ami lenyűgöz, hogy meggyőzőn és meggyőző, hogy magával ragadjon s a katolikus szellemi színvonalán beállítson a kor új európai arcvonalába. Nincsenek is, mert nem lehetnek gáncsoskodó ellenségei, legfeljebb értékeit és erejét elismerő ellenfelei. Csak csökönyös korlátosság, vagy alávalóság támadhatná szellemi fölényét, biztonságát, életigazságu erejét, amely meglepő ritmussal és lendülettel, minden jelentőséget számbavéve, minden részletre kiterjedve, együtt tud tartani a kor vezérlő eszméiről, a divattokról — legyen az társadalmi, politikai, irodalmi, szociális, vagy gazdasági irányú, — hogy lemérje és értékelje őket a lélek és szellem mindennél finomabb műszerével. Egy helyütt, ahol programját felvázolja (1935. júl. 1. 6-7. szám), többek között a következőket írja: „Élni az új kort és a magunk kérére formálni, hogy mire a mából tegnap lesz, meglassák rajta kezünk vonása; tudni a kor vezérlő eszméiről, lépést tartani velük, birni iramukat, de nem szaladni utánuk. Meglátni az új kor új jeleit, hivatásnak azok római vesszőnyalábnak, germán horogkeresztnek, orosz sarlós kalapácsnak, vagy akár más szimbólumnak, de csak meglátni és csak számbavenni a fel-feltűnő új jeleket, de nem fedetni, hogy a miénk örök: a kereszt. Keményvé égetni magunkban az új embertípust, amely nem él idejélmult szavakkal, nem kapaszkodik mult századbeli „fölvilágosult“ eszmékbe, de nem is öltözik a holnap ködlovagjának. Becsüli mult hagyományait és homlokát a jövőbe furja, de mint talpa alatt a darab földet, szereti korát és dolgozik érte; átvinni másokba, sokakba, minden fiatal magyarba ezt az új embertípust, amely most még önmagával csatázik önmagáért és a közösségért. Áthág olyan általánosító jelszavakon, mint individualista, vagy kollektivisták; lelkének Istentől alkotott belső zártóságát meg akarja őrizni, de hisz a kevesek egymásba tett kezében“.

Az „Uj Kor“ három legutóbbi száma fekszik előttünk. A lap rendkívül gazdag és változatos tartalmának egyszerű felsorolása is lehetetlen volna s jellemzőképpen, csak úgy találomra ragadjuk ki a következő tanulmányok, cikkek, közlemények címét: Jacques Maritain nyilatkozata az Uj Kor számára, a fiatalság, a modern ember, a politika, az irodalom és kor problémájáról. — André Gide és a kommunizmus. — Mihály Vid: A középosztály hősi korszaka. — Németh Antal: A Nemzeti Színház igazgatója: Színház és katolikus világnézet. — A nyárspolgár és a kereszténység. — Paul Claudel és Jacques Rivière levelezése. — Eröss Alfréd: Költészet és misztika. — Gróf Zichy Ráfaelné: Modern hivatás — örök kötelesség. — Kodolányi János: Új arcok, új szemek. — Herrera a spanyol katolikus vezér elmondja az Uj Kor-nak, hogyan győzött mozgalma. — A nők és az új világ. — Nemzetközi együttműködés, vagy hatalmi csoportosulás. — Stalin az emberről és a gépről. — Az igazság Abesszínia körül. — Katolikus Közép-Európa. — Fodor Ferenc: A magyar katolicizmus földrajzi helyzete. — Öngyilkosságok és családvédelem. — Justh Béla: Kozmopolita Biarritzban. — Dr Diemen Valéria: Bergson katolikus. — Pongrácz Kálmán: Többségi és kisebbségi magyarság. — Nemzeti önuralom. — Szellemi vesztéggár Franciaország felé. — Rónay György portré-sorozata a magyar lírikusokról, stb. stb. E montázs-szerűen idejegyzett címeket ragadjuk ki csupán a rengeteg rovat, közlemény és tanulmány közül s az a remek és izléses nyomdatechnikával, élénken és mozgalmasan tipografizált és pompásan szerkesztett folyóirat három utóbbi számának csak egy részét mutatja.

Az „Uj Kor“ a „Stephaneum“ nyomda r.t. adja ki Budapesten és megrendelhető az „Erdélyi Lapok“ könyvosztálya útján is.

KÖZGAZDASÁG

Palesztinába szállítanak bánsági szarvasmarhát

Országos vásár. — Egész hajórakományok indulnak Constantából Palesztinába. — Erős konkurrencia az exportársaságok között. Tilos a magyar szérum

Timișoara. Saját tud. Csütörtökön kezdődött a bánsági metropólisban az úgynevezett augusztusi országos vásár. Ez a vásár általában nem nagy forgalmú szokott lenni, ezúttal azonban várakozáson felül sikerült. Már csütörtökön délelőtt meglehetősen forgalmat lehetett észlelni, a vásár látogatottságát befolyásolta az is, hogy a vásárteret elhelyezték. A régi vásártér most ideiglenes repülőtérre lett átalakítva s az új elhelyezkedést sokan kíváncsiságból megnézték. Egyébként a felhajtás különösen a lópiacra volt meglehetősen, legalább ötezer állatot hajtottak fel. A marhapiacra vagy ezeröttszáz állatot hoztak. A sertéspiacot befolyásolta a sertésvész, amely Timișoara környékén, de a Bánságban általában sok helyen fellépett.

A kiváló minőségű, exportra alkalmas ökrök ára 11—13 lei élő súlyban, kilonként. Helybeli fogyasztásra való állat élő súlyban való ára 8, gyengéé 6 lei kilója. Borjú helyi levágásra 10—11 lei kilója. A fejőstehenek drágák, 15 liter tejet szolgáltató tehén darabja 7000 lei. A sertéspiacon a malacok ára csökkent — nyilvánvalóan, mivel a sertésvész miatt az állatok felnevelése kockázatos. Ugyiszólván ötven százalékos csökkenés tapasztalható. Még két héttel ezelőtt, a hetipiacon 600 lei volt a malac párja, most 300—400 lei. Hízott sertés élő súlyban való ára 19 lei kilonként, az exportsertést kilójával 23 lei veszik. Nemrégiben annál magasabb árakat is lehetett elérni: hír szerint 25 lei is, persze 10 hónapos angolajtájú 160 kilós állatokért. A lovak árait igen felhajtották az exportörök, 4000—6000 leit adnak egy-egy exportlóért, amely vágási célra alkalmas. Testes lovakat keresnek. Persze helyi levágásra — silány minőségűt — már 700—1000 leiert is kapni. Igasló darabja 5000—6000 lei, jó kocsiló 8000, sőt 12.000 lei is. A levágnivaló lovat is darabszámra szokták venni s csak ritkán súly szerint. Egyes esetekben 5—7 leit adtak kilójáért. Érdekes, hogy a vágásra való exportlovat drágábban fizeti az exportör, mint például a mézszáros a helyi levágásra való tehenet, amelyet 2000—3000 leiert kap darabjával.

Az exportörök sertést Bécsbe és Csehszlovákiába szállítanak, lovat leginkább Bécsbe. A lóhús ott keresett cikk, úgyhogy a heti állatpiacról is majd minden esetben 2—4 vagonra való rakományt szállítanak. Az Olaszországba irányuló marhaexport jelenleg szinte jelentéktelen — természetesen a devizaneheztségek miatt. Legtöbbször vásároltak az exportörök a Palesztinába szóló szállítási céljaira. A déli órákig vagy tíz vagonra való szarvasmarhát. Az utóbbi időben általában érezhetővé kezd válni a Palesztinába irányuló állatexport. Az egyik exportör kijelentése szerint Palesztina jó felvevőképességgel rendelkezik. Eddig legtöbbször Hollandiából szállították, most erősen kezd megindulni a Romániából való export, bár kivisznek Bulgáriából, Jugoszláviából és Magyarországból is. Főleg tenyésztés céljaira szól az export, mert Palesztinában kezd kifejlődni az állatexport. Erős, fiatal állatokat keres az exportör, már a nagy út miatt is. Az állatszállítványokat Constantán hajóra rakják és Haifaig viszik, ahol megejtik a szétosztást. Kéthárom exportársaság működik s annyira kifejezett a konkurrencia, hogy megessék, hogy egyik a másik elől bérli ki a megfelelő hajót, úgyhogy az a másik csak késedelemmel vagy esetleg egyáltalán nem továbbíthatja a maga szállítmányát. Ez aztán az illetőre nézve természetesen nagy veszteséggel jár. Egy-egy exportársaság legtöbbször egész hajót szokott bérelni. Az állatok egyrésze fogyasztásra is szól, szarvasmarhán kívül juhokat és kevés sertést is visznek Palesztináb

A nagyvásárral kapcsolatban a sertésvész körül tapasztalható nehézségekről is vettünk hírt. Ezek a nehézségek a szérumhiányban állnak. A bánsági metropólisban eddig az Ungváry-féle gyógyszerárban magyarországi szérumot lehetett bármikor kapni, a Phylaxia szérumtermelő R.-T. árúját. Ennek árusítását most megtöltötták s így a bucurești Pasteur-intézet szérumát kell használni, amelyet különösen máskor is használtak már. A nehézségek annyiban merültek fel, hogy a bucurești szérumra nincs helyi raktár. Az állatorvos, ha néha csak négy-öt állat oltásáról van szó, legszívesebben várna, amíg többet olthat egyszerre, maga viszont nem tart raktárt, mert ez nagyobb investálást jelentene. S ha már a rendelést meg is ejtette, nyolc napig tart, amíg a szérumot megkapja s ennek árát a csomagolás és postai szállítás költségei is drágítják.

Saját érdekében kérje mindig a cukrot, sőt és lisztet 50 kgc.-os papírszak csomagolásban, mert ezek a papírszakok tartósak, olcsók és higienikusak.

Érdekes ítélet egy konverziós ügyben. Odorheiu. Saját tud. Egy itteni pénzintézet pert indított egy gazda-adós ellen azért a költségeikért, amelyek az egyébként konverzió alá eső kölcsönrel kapcsolatban keletkeztek azáltal, hogy a pénzintézet az adós által kiállított biztosítéki okirat alapján, jóval a kölcsön felvétele után, és pedig 1931 december 18-ika után, a követelés erejéig a zálogjogot telekkönyvileg bekebelezte. A helybeli járásbíró helyt adott az alperes gazda azon védekezésének, hogy bár a bekebelezés által felmerült költségek 1931 december 18-ika után keletkeztek, de azok mégis olyan járulékaik a főkövetelésnek, amelyekre szintén ki kell terjeszteni a konverziós kedvezményeket s ítéletével a felperes pénzintézetet keresetével elutasította.

A francia állatvásárok helyzete. Párizsból jelentik: A francia kormány az állatvásárokon az állattenyésztő gazdák érdekében rendet kíván teremteni. Miután a behozatalnak a kontingentálása, valamint a behozatali vámok emelése megfelelő eredményre nem vezetett, a vázohidak jobb megszerzésével, a husterkedelem szabályozásával, bizonyos mennyiségű zsir szappangyártásra való felhasználásának kötelezővé tételével igyekezett a kormány az állatárak javulását elősegíteni. Ez intézkedések hatására azonban a helyzet számottevő javulása még nem következett be. Mindössze a marhavásárokon, ahol az első fél év felhajtása 1934-ről 1935-re 222.000 darabról 207.000 darabra csökkent, mutatkozott némi árjavulás, ami azonban inkább a gyenge kínálatnak, mint a kormány intézkedéseinek tudható be. Legerősebb csökkenést mutat az ürüfelhajtás, amennyiben az 1934. év első félévi 574.000 darabos felhajtás 1935. első felében 510.000 darabra csökkent. Egyedül a sertésfelhajtás emelkedett 3,7 százalékkal, az 1934. évi 383.000 darabot kitevő felhajtás fölé. Az árak azonban úgy a szarvasmarhánál, mint a juhoknál az 1934. év első felében jegyzett árak alatt maradtak. Mindezek a tények világosan mutatják, hogy a francia kormány eddig hozott rendszabályai nem hozták meg a várt eredményt, amit eléggé bizonyít a francia agrársajtó elégedetlen hangja és az állattenyésztő gazdák érdeklődésének a kormányhoz intézett számos beadványa.

ak helyes meg...
ok,
ok.
a szívem,
em.
Szent Péter és
ihari János.
orsolások ered-
közöljük.
la hold.
vén
allén.
virág; —
i ág...
RVATH IMRE

ékművet, ame-
n (képünkön)

SPORT

A magyar kard újabb világra-
szóló sikere

A kardcsapatversenyben fölényesen győztek a magyarok. Sir a 100 m.-en Gabrovitz-Ferenczy pedig a férfi páros (tennisz)-ban szerzett főiskolai világbajnokságot. Az összetett pontversenyben 365 ponttal vezet Magyarország a 314 pontos Németország előtt

Budapestről jelentik: A tegnapi nap gerincét az atlétikai versenyek képezték, de mellettük még vívó, tenisz, kosárlabda és rugbymérkőzések is voltak. Magyarország az atlétikában Sir révén (100 m.), a teniszben Gabroi-Gabrovitz-Ferenczy révén (férfipáros) és a vívásban a kardcsapat-bajnokságban szerzett újabb főiskolai világbajnokságokat. Meglepetést keltett Kovács Európa-bajnok veresége Wegnertől a 110 m.-es gáton.

Részletes eredmények egyébként a következők:

Atlétika.

8000 főnyi közönség előtt folytak le a nagy küzdelmeket eredményező versenyek. Az újabb események következtében a salak meglágyult és ez meg is látszik az eredményeken.

110 m. gát: Világbajnok Wegner német 14.7 mp. 2. Kovács, magyar 15 mp. 3. Murakami, japán 15.3 mp. Harada, japán 15.5 mp. 5. Nodbrock, német 15.6 mp. 6. Szabó, magyar 15.8 mp.

100 m.: Világbajnok Sir, magyar 10.8 mp. 2. Suzuki, japán 10.8 mp. 3. Scarr, angol 10.8 mp. 4. Holmes, angol 10.9 mp. 5. Dondelinger francia 10.9 mp. 6. Toomsalu, estl 11 mp. Az első három helyezett között mellszélesség döntött.

400 m.: Világbajnok Boisset, francia 48.9 mp. 2. Rinner, osztrák 49.1 mp. 3. Rössler, német 49.7 mp. 4. Steigenthal, német 49.8 mp. 5. Metzner, német 50 mp. 6. Vadas, magyar 50.8 mp.

Távolugrás: Világbajnok Tajima, japán 752 cm. 2. Long, német 739 cm. 3. Harada, japán 737 cm. 4. Koltai, magyar 713 cm. 5. Plaweczki, lengyel 705 cm. 6. Gramp, német és Szondy, magyar holtversenyben 700 cm.

Diszkoszvetés: Világbajnok Mauermayer, német 44.33 m. Női főiskolai világrekord. 2. Speizikova, cseh 35.44 m.

1500 m.: Világbajnok Lovelock, Újzélánd 4 p. 2. Iglói, magyar 4 p. 03.8 mp. 3. Rátonyi, magyar 4 p. 05 mp. 4. Tanaka, japán 4 p. 05.8 mp. 5. Anghel, spanyol 4 p. 06.2 mp. 6. Bolodis, lett. A harmadiknak beérkező Lachnit osztrákot diszkvalifikálták.

100 m. női: Világbajnok Walasiewicz, lengyel 12 mp. 2. Sanders, angol 12.7 mp. 3. Felner, német 12.7 mp.

Olímpiai staféta: Világbajnok Anglia 3 p. 31.2 mp. 2. Németország 3 p. 32.2 mp. 3. Csehszlovákia 3 p. 33.8 mp. 4. Japán 3 p. 35.6 mp. 5. Magyarország. 6. Franciaország. Magyarország Körösi, Paku, Minai, Aradi összeállítású tartalékos csapattal indult.

200 m. I. előfutam: 1. Holmes, angol és Taniguchi, japán 22.1 mp. 3. Paku, magyar 22.3 mp. II. előfutam: 1. Suzuki, japán 22.9 mp. 2. Skawinszky, francia 22.9 mp. III. előfutam: 1. Pflug, német 22.8 mp. 2. Yasava, japán 23.1 mp. IV. előfutam: 1. Sir, magyar 22.4 mp. 2. Dondelinger, francia 22.9 mp. V. előfutam: 1. Soomer, német 23.7 mp. 2. Scarr, angol 23.7 másodperc.

Az atlétikai pontverseny állása jelenleg a következő: 1. Németország 77 pont. 2. Magyarország 37 p. 3. Japán 32 p. 4. Anglia 31 p.

Vívás.

A kardcsapatbajnokságot reggel 9 órakor kezdték meg s a magyar csapat biztos fölényrel győzött, ismétellen bizonyítva a magyar kard klasszisát és elsőségét. A döntő eredményei: Magyarország—Csehszlovákia 13:3. Ausztria—Németország 14:2. Csehszlovákia—

Ausztria 10:6. Magyarország—Ausztria 14:2. Németország—Csehszlovákia 8:8.

Világbajnok: Magyarország. 2. Csehszlovákia. 3. Németország. 4. Ausztria.

Tennisz.

A tenisztorna a legtöbb számnál már a döntőknél tart.

Férfipáros: Világbajnok Gabroi-Gabrovitz-Ferenczy (magyar). 2. Henkel-Denker (német). Döntő: 3:6, 6:3, 6:4, 6:4.

Vegyespáros: Világbajnok Henkel-Weber (német). 2. Ferenczy—Szapáry grófnő (magyar). 3. Krasny—Drtinova (cseh). Döntő: 6:3, 6:0.

Férfi egyes: középdöntők: Gabroi-Gabrovitz (magyar)—Geelhand (belga) 6:2, 7:5, 6:3. Henkel (német)—Dalos-Drjetomszky 7:5, 6:4, 6:4. A 3. helyért: Dalos-Drjetomszky—Geelhand 6:3, 4:6, 1:6, 6:4. A döntőt Gabroi és Henkel játszik.

Kosárlabda.

Németország—Franciaország 30:28 (13:17). A németek a finisben győztek.

Rugby.

Németország—Franciaország 5:3 (0:0).

Összesített pontverseny.

A tegnapi nap eredményei után az összesített pontverseny állása a következő: 1. Magyarország 365 ponttal. 2. Németország 314 p. 3. Anglia 94 p. 4. Csehszlovákia 85 p. 5. Ausztria 69 p. 6. Franciaország 63 p. 7. Japán 45 p. 8. Lengyelország 34 p. 9. Lettország 28 p. 10. Belgium 24 p. 11. Finnország 19 p. 12. Írország 8 p. 13—14. Egyiptom és Dánia 7—7 p. 15. Újzélánd 6 p. 16. Észtország 3 p. 17. Spanyolország 2 ponttal.

*

A budapesti főiskolai világbajnokságok során szombaton délelőtt a pentálon és a kard egyéni versenyszámokat kezdték meg.

A pentálonban a távolugrást, gerelyvetést és a 200 m.-es síkfutást tartották meg. Jelenleg Ströck (német) vezet 2509 ponttal. (Eredményei: 7.30 m. 66.66 m. és 23.5 mp.) 2. Lokajsky (engyel) 2208 p. 3. Müller (német) 2198 p. 4. Plavek (lengyel). 5. Levente (magyar) 2086 ponttal.

Az egyéni kardvilágbajnokságban a döntőbe jutottak: Gerevich, Rajcsányi, Berezely (magyarok). Magyar. Skiva (cseh). Hettner (német), Sshwitzer (osztrák) és De Besche (svéd).

Apcáhidetések

Adás-vétel

Hízott sertéseket nagyobb tételben vásárol és ajánlatot kér Husiparosok Szindikátusa Oradea, Telefon 428. Corporatiunea Industrială (Ipartestület) címén.

Jókarban levő komplett fürdőszoba berendezést keresek azonnali megvételre. Cím a kiadóban.

Egy jókarban levő gyermekkocsit megvételre keresek. Oradea, Bulv. Reg. Ferdinand No 26. Házmester.

PUHA ÖLMOT állandóan vesz a Szent László-nyomda r. t.

Hülánfélé

Oltárképeket, kétoldalas lobogóképeket, stációképeket, vászonra festve, művészi kivitelben szállít, templomokat újjáfest és aranyoz, Herling István ak. festő Sírja, Jud. Arad.

„Rádiumchema“ joachimsthal gyógypárna próbára, kölcsön használatra kapható Keménynél, Vlahuta-utca 33

Magános urinó elvállal diáklányt teljes ellátással szeptember 1-re. Cím: Szabóné, Strada Vlahuta No. 72.

Diáklányokat teljes ellátásra felveszek. Cím: Bálint Str. Academiei No. 2.

Felvétetnek iskolás leányok teljes ellátásra, havi 700 leierért. Szigoru internátusi felügyelet. Oradea, Str. Orfelinatului 4.

Fogaras: Universitatea—Fogarasana 5:1 (2:1)
Braila: Franco Romana—Romania 2:1 (2:0).
Meglepetés.

TC—Universitatea 4:1. Clujról jelentik: Az Universitatea a Camarasescu tenniskupa-zónadöntőjében 4:1 arányú vereséget szenvedett a TC csapatától.

Lakás

Modern

2 szobás, előszobás, fürdőszobás lakás novemberre kiadó. Str. Pavel No. 20.

Kiadó Regele Ferdinand út 7-a alatt 4 szobás, balkonos, modern lakás. Értekezni: Oradea, Take Jonescu u. 15 sz.

Keresek

1 szobás, előszobás, esetleg 2 kis szobás lakást, lehetőleg magános házban. Címeket a kiadóba kérek.

3 szobás komplett lakás azonnali kiadó. Oradea, Str. Moldova 2

Utcai

butorozott szoba azonnali kiadó. Oradea, Aversescu-utca 37.

Alkalmazás

Jó családból való idősebb nő elmenne idősebb házaspárhoz vagy urinóhoz gondozónak vagy ápolónak. Cím: özv. Jeney Sándorné, Oradea, Str. Simeon Stefan 26.

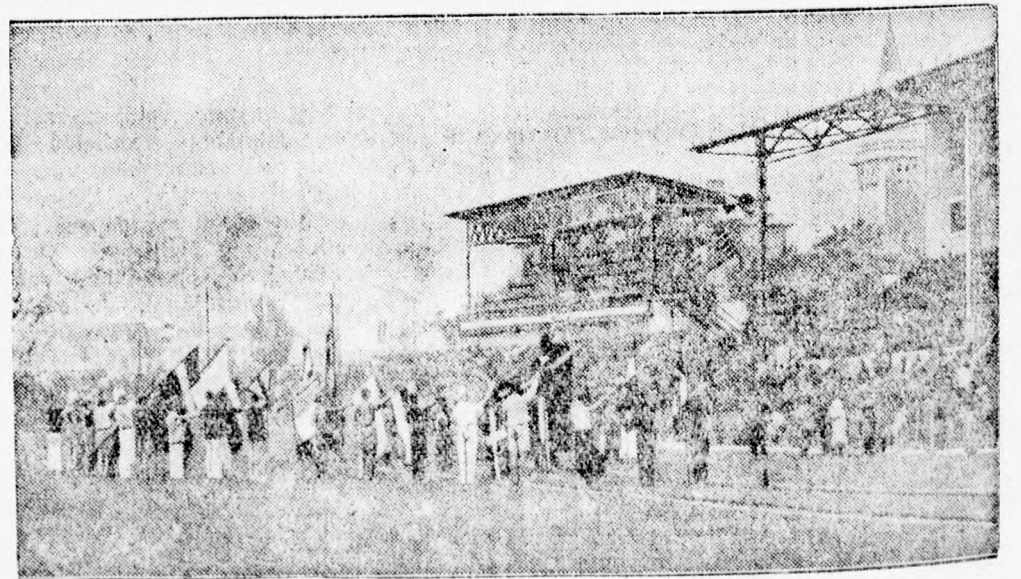
Perfekt főzőnő vidéki urházhhoz ajánlok. Seress Eszti, Str. Bucoviana 31. Oradea.

Szeptember 15-re takarítónőt keres dr. Imrik Gusztáv né Oradea, Str. Praporgescu.

Asztalos tanuló fizetéssel felvétetik. Str. Hasdeu 11.

Oktatás

Láposy Zeneiskola hegedű, zongora és zeneelméleti tanszakkal. Oradea, Str. Simeon Stefan No 20.

A budapesti VI. főiskolai világbajnokságok.

A múlt héten kezdődtek meg a magyar fővárosban a főiskolai világbajnokságok küzdelmei. Képünk az ünnepélyes megnyitást ábrázolja, amint a résztvevő nemzetek tisztelegnek Horthy Miklós Magyarország kormányzója előtt.